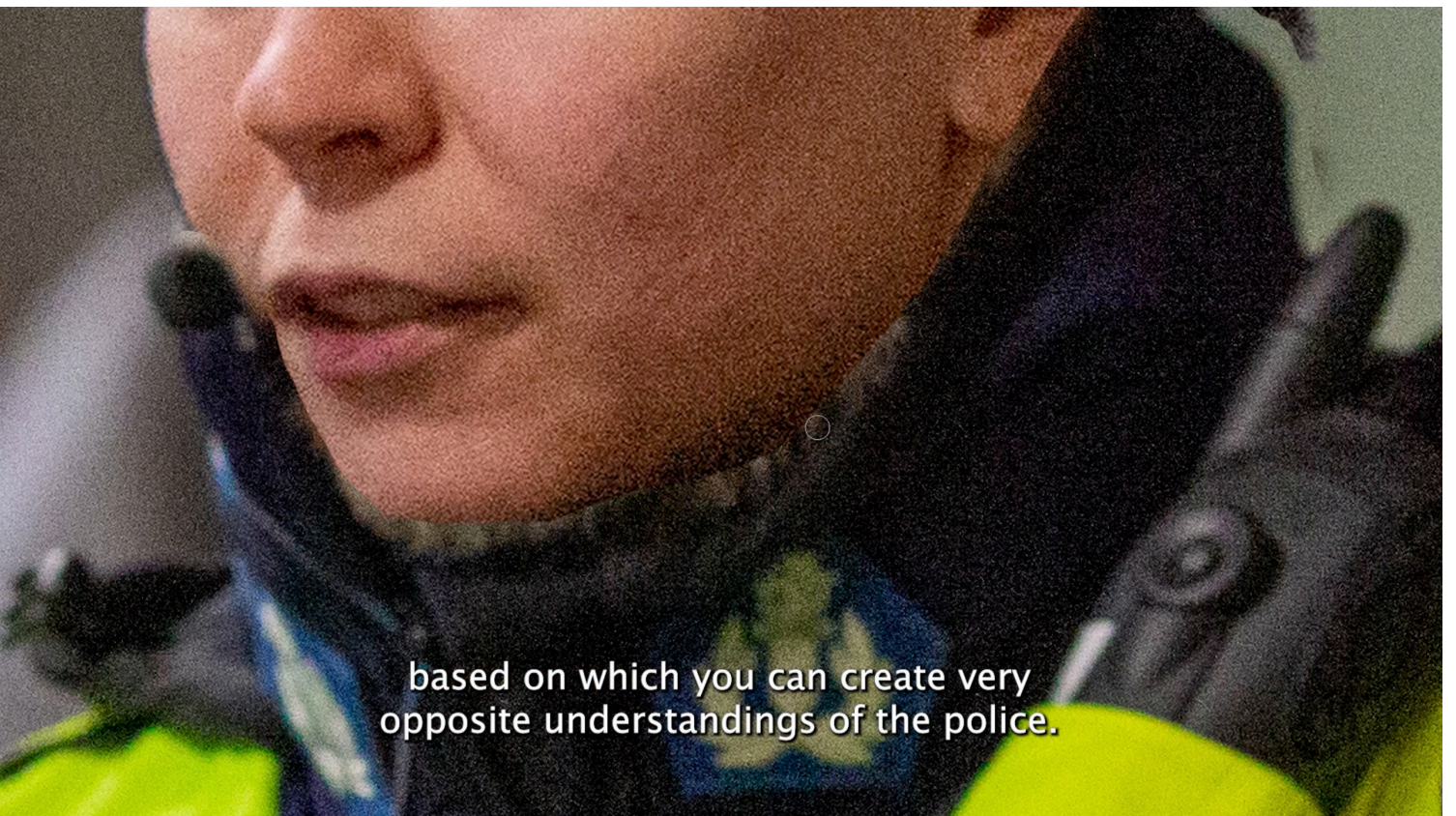

Karoliina Korvuo
Poliisimeditaatio

Taideyliopiston Kuvataideakatemia
Kuvataiteen maisterin opinnäytetyön kirjallinen osuus
Palautettu 4.10.2022

based on which you can create very
opposite understandings of the police.

Tila-aikataiteen maisterin opinnäytetyöni koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osuudesta. Taiteellinen osuus esitettiin 7.5.-5.6.2022 Kuvataideakatemia Mylly -rakennuksessa osoitteessa Sörnäisten rantatie 19 osana Kuvan Kevät 2022 -näyttelyä. Kokonaisuuteen kuului *Poliisimeditaatio* -niminen, 20 minuutin mittainen videoteos sekä 36 -sivuinen pienjulkaisu nimeltään *Millaista työ on oikeasti, millainen on sun kovin keikka - Kuvataiteilijan alanvaihtopohdintoja*. Teoskokonaisuus oli installoitu rakennuksen viidennessä kerroksessa sijaitsevaan Kaiku -galleriaan.

Opinnäytteen taiteellisen osuuden ohjaamisesta vastasivat kuvataiteilija Pilvi Takala sekä esseisti, suomentaja ja kamera-amatööri Antti Nylén. Kirjallisen osuuden ohjaajana toimi taiteilija-tutkija Elina Saloranta. Opinnäytetyökokonaisuuden tarkastajina toimivat ohjelmakoordinaattori ja päätoimittaja Tytti Rantanen sekä kuvataiteilija Kari Yli-Annala.

Tiivistelmä

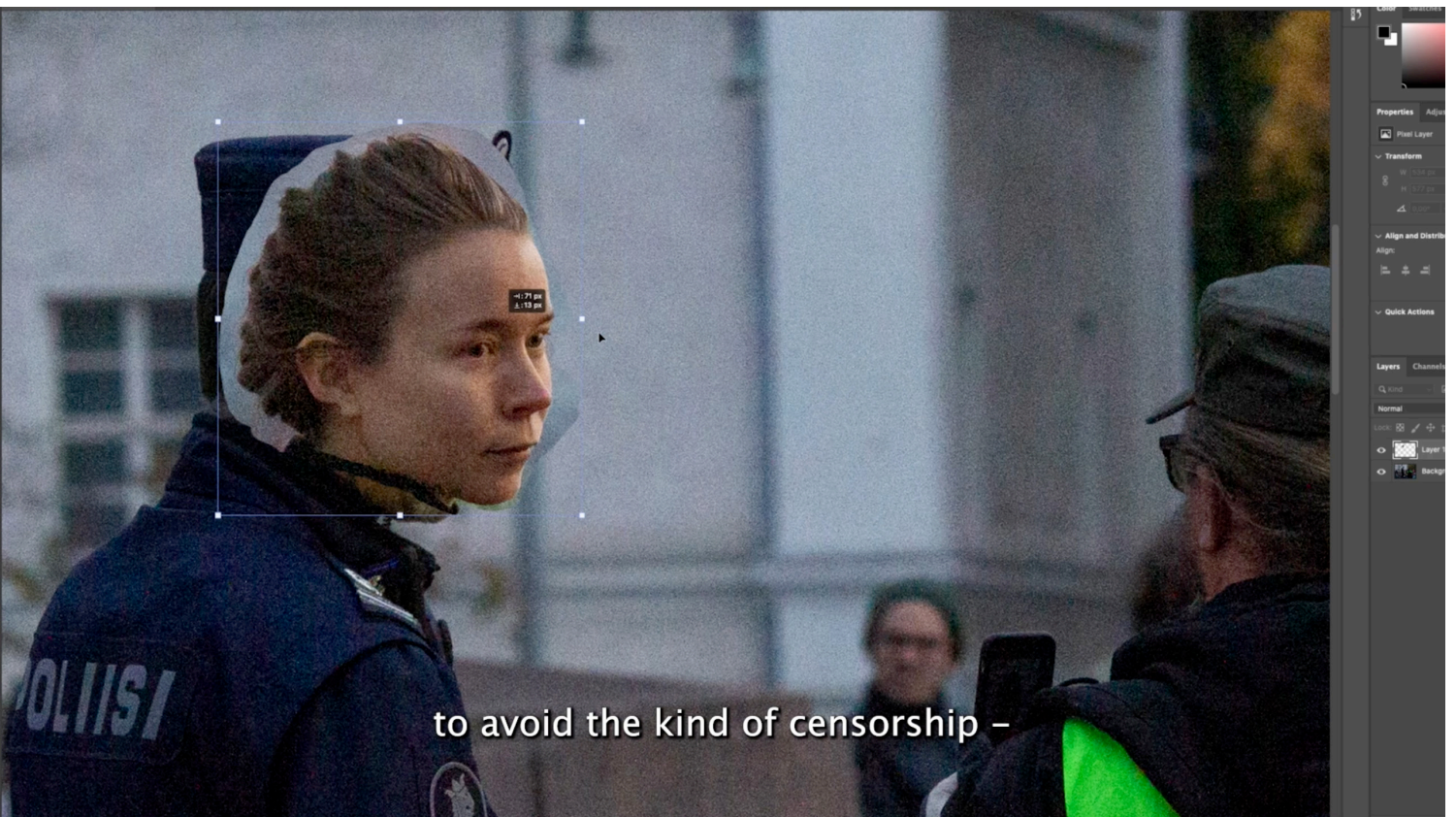
Tila-aikataiteen maisteriopinnäytetyöni koostuu taiteellisesta sekä kirjallisesta osuudesta. Taiteelliseen osuuteen kuului kollaasitekniikalla toteutetusta *Poliisi-meditaatio* -nimisestä, 20 minuutin mittaisesta essee-elokuvasta sekä 36 -sivuisesta pienjulkaisusta *Millaista työ on oikeasti, millainen on sun kovin keikka - Kuvataiteilijan alanvaihtopohdintoja* rakennettu installaatio. Ammatinvalintaa, kuvien ja tekstien avulla tapahtuvaa tiedonhankintaa, poliisirepresentaatioita sekä kuvien kautta tapahtuvaa toisen näkökulman tavoittelua käsittelevä kokonaisuus valmistui kevään 2022 aikana.

Niin videossa kuin pienjulkaisussakin hyödynsin poliiseja kuvaavaa fiktiivistä, dokumentaarista sekä viestintätarkoituksiin eri tahojen valmistamaa kuvamateriaalia, jota keräsin nauhoittamalla tietokoneeni näyttöä teokseen liittyvää taustatyötä tehdessäni. Kuvaviitteiden lisäksi käytin itse tuottamaani kuvamateriaalia, opiskelu- ja treenikavereideni sekä eri yhteyksissä minua ohjanneiden ja opettaneiden henkilöiden kuvaamia digitaalisia valo- ja videokuvia. Mukana oli myös photoshop -työskentelyäni kuvaavia näyttönauhoituksia.

Teoskokonaisuudessa hyödynnettyihin teksteihin kuului Poliisiammattikorkeakoulussa voimankäytön opettajana toimineen komisario Juha-Matti Huhdan, Helsingin väkivaltarikosyksikössä pitkän uran tehneen Juha Rautaheimon, Helsingin liikkuvasta poliisista eläköityneen ylikomisario Olavi Lempisen, vanhempana rikoskonstaapelina Helsingin poliisilaitoksen rikostutkintayksikössä ammattimaisen rikollisuuden toiminnoissa työskentelevän Heli Kanniston, ylikomisario Elina Katajamäen, Sisä-Suomen poliisilaitoksella rikoskomisariona työskentelevän Saara Asmundelan sekä Helsingin poliisilaitoksella komisario- na työskentelevän Ida Pietilän kirjoituksia, osa poliisiksi pitkän toimittajauran jälkeen opiskelleen Kristiina Komulaisen lehtihaastattelusta, kansainvälisen politiikan tutkijan Brian Klaasin podcast -haastattelusta sekä teosprosessin aikana tekemiäni äänimuistiinpanoja. Pienjulkaisuun liitin myös prosessin aikana käymääni sähköpostinvaihtoa. Julkaisun graafinen suunnittelu viittaa Mika Rautasen Poliisiammattikorkeakoulun pääsykoekirjaan suunnittelemaan ja toteuttamaan taittoon.

Teoskokonaisuus kuvaa sitä, millainen käsitys helposti saatavilla olevien julkisten tekstien ja kuvien myötä poliisista muodostui poliisin työstä kiinnostuneelle kuvataiteilijalle. Taiteellisessa osuudessa subjektiivinen näkökulmaa on korostettu teoksen eri osiin sijoittuvien minä -muotoisten tekstien avulla.

Tämä kirjallinen osuus sisältää kuvauksia teosprosessista ja siihen liittyneistä ajatuksista.

2

8

Sisällysluettelo

<i>Luovuttamalla voittaminen: miten idea opinnäytetyön aiheesta syntyi</i>	10
<i>Yksityisestä yleiseen</i>	14
<i>”Ulkopuolisuutta ei todellisuudessa ole olemassakaan”</i>	16
Instituutiokriittinen taide	16
Poliisin itsekritiikki	17
<i>Vaikeita poliisisuhteita</i>	18
<i>Demokraattinen koreografia</i>	22
<i>Retromeme</i>	24
<i>Identiteettikysymyksiä</i>	26
<i>Toiset poliisit</i>	31
Näkökulmaleikit, eläytyminen	33
Suurenmoinen järjestys	35
Cop-kicks	36
<i>Harmaalla alueella</i>	38
Materiaalin kerääminen digitaalisista ympäristöistä.....	38
Voimankäyttö- ja asekuvat.....	39
Ajattelemattomuuden savuava ase.....	41
<i>Taiteilijan etiikka, valta, vastuu - ja vapaus</i>	43
<i>Kohti lopullista teosta</i>	45
<i>Teoskuvat</i>	47
<i>Loppusanat</i>	62
<i>Lähteet</i>	65
<i>Kuvalähteet</i>	69

Luovuttamalla voittaminen: miten idea opinnäytetyön aiheesta syntyi

Toukokuun viidennentoista päivän iltana vuonna 2021 pyöräilin kotiin siskoni luota. Ilta oli valoisa, vaaleanpunainen ja lämmin. Kotini lähellä ohitin keskelle pyörätietä parkkeeratun poliisiauton. Auton ovet olivat auki ja näin sisällä istuvien poliisien sylissä takeaway -ruokapaketteja.

Lounastaukoa autossa pitävän partion kuva mielessäni vein pyörän varastoon ja nousin rappuset ylös kotiini. Näky oli palauttanut mieleeni edellisen kesän, jonka vietin kuuntelemalla Poliisiammattikorkeakoulun pääsykoekirjaa ymmärtääkseni paremmin suomalaista poliisia suhteessa tuolloin Yhdysvalloissa aktiiviseen poliisiväkivaltaa ja poliisin rasismia vastustavaan Black Lives Matter -liikehdintään. Kirjaa lukiessani olin yllättynyt siitä, kuinka voimakkaasti kirjan tekstit viestivät poliisin halusta monimuotoistaa henkilöstörakennettaan ja muuttaa työkuultuuriaan nykyaikaisemmaksi. Olin hämmästynyt siitä, että kirja tuntui ehdottavan minulle, 30 -vuotiaalle kuvataiteilijalle Poliisiammattikorkeakoulun pääsykokeisiin osallistumista. Ajatus monipuolisesta, uudenlaisten taitojen opettelua vaativasta ja suhteellisen vakaissa rakenteissa tehtävästä työstä, jonka kautta olisi mahdollisuus päästä näkemään suomalaisen yhteiskunnan toimintaa täysin eri näkökulmasta kuin mistä olin sitä tähän saakka katsellut tuntui kieltämättä houkuttelevalta.

Kotiin päästyäni avasin tietokoneen, suuntasin Nelonen median online -videopalveluun ja etsin sivuilta *Poliisit* -nimisen tv-sarjan kaikki tuotantokaudet. Olin aiemmin luonut sarjaan vain lyhyen silmäyksen jossain illanvietossa tapahtuneen kanavasurffauksen lomassa ja tullut siihen tulokseen, että sarja oli tehty lähinnä tyhjän lähetysajan täytteeksi. Nyt minulla oli kuitenkin selkeä näkemys siitä, että ohjelmalla oli minulle jotain tarjottavaa.

Seuraavana päivänä tapasin opiskelukavereitani Hietaniemen torilla. Olimme tulleet katsomaan Pavel Rottsin performanssia, jossa hän kiipesi torin laidalla sijaitsevan rakennuksen seiniin sotien aikana syntyneitä kuoppia ja kolhuja pitkin mahdollisimman korkealle.

Maltoin pitää suuni kiinni edellisenä iltana syntyneestä suunnitelmastani, kunnes myöhässä paikalle saapunut opiskelukaverini Salla liittyi seuraamme. Hän kertoi nukkuneensa pitkään katsottuaan edellisenä yönä monta jaksoa poliisin työtä Malmössa kuvaavaa *Ohuella langalla* -nimistä TV-sarjaa. Salla oli alkanut pohtia poliisin ammattiin hakeutumisen mahdollisuutta luettuaan Helsingin Sanomien artikkelin ihmiskaupasta ja siitä, millaisia ongelmia suomalaisella poliisilla oli tähän ilmiöön puuttumisessa. Nyökyttelimme toisillemme tietäväisen näköisinä kun kerroin, että minäkin olin viettänyt yöni poliisiohjelmaa katsoen ja alanvaihtoajatuksia kehitellen. Vitsailimme tv-ohjelmien poliisipropagandan tehokkuudesta: Meillä oli jo mielissämme selkeä kuva itsestämme poliiseina, jotka selvittelevät väsymättä asiakkaidensa ongelmia ja tekevät samalla oman vaatimattoman parhaansa paremman poliisiorganisaation kehittämiseksi.

Ajatus kuvataiteilijan työn jatkuvuuteen ja toimeentuloon liittyvästä epävarmuudesta oli tuntunut pitkään ihan siedettävältä. Olin saanut elää taideopiskelijana ja taiteilijana sellaista elämää kuin olin halunnutkin. Olin saanut toimia ympäristöissä, joissa olin kokenut voivani olla kuta kuinkin oma itseni ja opetella sellaisia tietoja ja taitoja, joiden hankkiminen oli tuntunut merkitykselliseltä. Olin saanut nauttia opintojeni aikana ympäristöstä ja ihmisistä, jotka tukivat ja kannustivat minua siinä mitä tein.

Aikaa oli kuitenkin kulunut, minusta oli tullut eri ihminen jolla oli uudenlaisia tarpeita. Aloin vähitellen kyllästyä saunailloissa, bileissä ja brunsseilla toistuviin keskusteluihin, joissa kerrattiin esimerkkejä siitä, kuinka kuvataiteilijat tekivät burn outin partaalla tasapainotellen jatkuvasti ilmaista työtä, kuinka sattumanvaraisesti voitettava kilpailu niukoista apurahoista verotti ystävyksiä ja siitä, kuinka taiteilijana sai jatkuvasti olla varuillaan sosiaalietuuksiin liittyvien sanktioiden ja kannustinloukkujen kanssa. En tiennyt jaksaisinko jatkaa alalla, jolla onnistuminen tuntui tarkoittavan sitä, ettei joutunut rahoittamaan työntekoaan lainalla tai omilla säästöillään ilman toivoa siitä, että lopulta sijoitus johtaisi oman tulotason nousuun köyhyysrajan yläpuolelle. Halusin vaihteeksi tehdä

työtä, jonka muutkin kuin ympärilläni olevat taiteilijat tunnistaisivat työksi eikä minulla ollut näkemystä siitä, kuinka voisin muovaila omat taiteelliset tavoitteeni myytäväksi tuotteeksi tai palveluksi.

Olin lukenut tarpeeksi monta Cuporen barometria ja lehtiartikkelia palkituista ja rakastetuista taiteilijoista, jotka tarvitsivat toimeentulotukea uusien silmälasien ostamiseen tai jotka kuolivat yksin kodittomien yösuojassa.¹ Taiteilijan työelämävalmiuskursseilla ja akateemisessa neuvostossa vastaan tulleet raportit siitä, kuinka moni kuvataiteen maisteri teki hommia kuvataiteilijana viisi vuotta valmistumisen jälkeen alkoivat tehdä tehtävänsä mielessäni. Ihailin työtä, jota esimerkiksi Antti Nylén, Martta Tuomaala, Harrie Liveart ja moni muu tekivät pitääkseen yllä keskustelua taiteilijoiden asemaan liittyvistä epäkohdista.² En kuitenkaan ollut enää varma haluaisinko itse olla kehittämässä jotain alaa niillä ehdoilla, joilla sitä kuvataiteessa tehdään.

Asiat, joihin keskittymällä koin pääseväni eteenpäin elämässä olivat vuosien myötä muuttuneet. Samoin oli ehkä käynyt käsityksilleni siitä, mikä voisi olla minulle sopiva tapa antaa jotain takaisin sille järjestelmälle, jossa minulla oli mahdollisuus päätyä opiskelemaan Kuvataideakatemiaan kaltaisessa koulussa upeiden opettajien ja kanssaopiskelijoiden ympäröimänä. Ehkä kaikkia palvelisi eniten se, että toteaisin mahdollisimman nopeasti olevani tältä vuosikursilta osa sitä enemmistöä, joka siirtyy muutaman vuoden sisällä valmistumisesta muihin hommiin? Kai koko taideopetuksen pointin on tässä muodossa ajateltava olevan se, että joukko taiteilijoiksi maan halutuimmista oppilaitoksissa valmistuvia henkilöitä siirtyy tasaisena virtana muille aloille, joilla heidän erityislaatuinen osaamisensa voisi rikastuttaa muita työyhteisöjä. Ehkä työ poliisissa olikin se asia, johon olin tietämättäni koko opintojeni ajan valmistautunut.

Se, että huomasin vilpittömästi ajattelevani uuden suunnan voivan löytyä poliisin työstä tuntui itsestänikin aluksi vitsiltä. Siitä huolimatta, että toisaalta luotin suomalaiseen poliisiin ja ajattelin poliisien tekevän tärkeää työtä oli poliisi aina jossain määrin edustanut minulle myös tunkkaista patriarkaalisuutta, erilai-

1 Esim. Hirvi-Ijäs ym. 2020, Leppä 2018, Kuvaja 2021.

2 Esim. Nylén 2018, Tuomaala 2015, Harrie Liveart 2015.

suuden pelkoa ja näiden myötä myös epärehellisyyttä, joka seuraa tarpeesta säilyttää homososiaalisen työyhteisön luottamus. Poliisien käyttämä valta myös pelotti minua, vaikka minulla ei sukupuoleni, ulkonäköni tai minkään muunkaan seikan takia ollut mitään erityistä syytä ajatella voivani joutua poliisin ennakkoluulojen kohteeksi. Aiheeseen enemmän tutustuttuani käsitykseni siitä, mikä suomalainen poliisi on ja mikä se voisi olla alkoi kuitenkin muuttua. Tiedon lisääntyessä huomasin kiinnostukseni aiheeseen vain kasvavan. En kuitenkaan ollut varma siitä mikä alanvaihdon pohtimisen merkitys minulle todellisuudessa oli. Tästä syystä halusin keskittyä aiheen tutkimiseen osana työtäni taiteilijana.

Yksityisestä yleiseen

Hylkäsin alkuperäisen, viisivuotiseen meditaatiopiirustusrutiiniin ja työn käsitteen tutkimiseen liittyvän opinnäytetyösuunnitelmani heti saadessani tila-aikataiteen laitoksen professorilta Daniel Peltziltä sekä Trespassing -nimistä paikakasidonnaisen taiteen kurssia Taideyliopistossa syksyllä 2021 vetäneeltä Omer Fastilta siihen kannustusta. Päätin hyödyntää opinnäytetyöprosessin sekä siihen liittyvät resurssit poliisikuvaston parissa mylläämiseen ja Poliisiammattikorkeakoulun pääsykokeisiin valmistautumiseen.

Suunnitelmani oli tutkia sitä, millaista tietoa Suomen poliisista ja poliisin työstä on saatavilla valtamediassa ja poliisin omissa tiedotuskanavissa sekä rekrytointimateriaaleissa, millaisista asioista poliisit puhuvat ja kirjoittavat ja millainen kokonaiskuva poliisista materiaalin pohjalta syntyy. Tutkimuskohteikseni valitsin liikkuvan kuvan, audiosisällöt sekä erilaiset tekstit. Kokemuksellista puolta poliisinäkökulman hahmotteluun hankkisin harjoittelemalla pääsykokeisiin, aloittamalla jonkin kamppailulajin treenaamisen sekä hankkimalla ajokortin. Ottaisin myös selvää siitä, miten poliisissa suhtaudutaan sen toiminnasta kiinnostuneeseen taideopiskelijaan. Olisiko jonkinlaisen yhteistyökuvion luominen mahdollista?

Tartuin suunnitelmaan tiukasti erityisesti siksi, että näennäisestä henkilökohtaisuudesta huolimatta hahmotin siinä useita yhteiskunnallisia ulottuvuuksia. Yksi niistä oli poliisiin liittyvien käsitysten ristiriitaisuus. Tämä tuntui aiheena tärkeältä huomattuani, kuinka hajanainen oma käsitykseni siitä mitä poliisi tekee ja mikä poliisin merkitys yhteiskunnalle on oli siitä huolimatta, että tietoisuus poliisin ammatista ja poliisista hahmona oli ollut läsnä arjessani aina lapsuuden leikeistä ja saduista aikuisena kuulemani tarinaan siitä, kuinka tv:stä tuttu poliisi oli roikottanut ystäväni teini-ikäistä sisarusta parvekkeelta metelikeikan yhteydessä.

Toisena tavoitteenani oli avoimien alanvahtopohdintojen myötä kiinnittää huomio kulttuurialan rakenteisiin ja siihen, kuinka tavallista alan vaihtaminen taitei-

lijoiden keskuudessa on. Se, että vastavalmistuva kuvataiteilija käyttää Kuvan Kevään kaltaisen, jonkinlaiseksi taidekilpailuksi muodostuneen speaktaakkeli-maisen ponnahduslaudan puhuakseen alan jättämisestä tuntui provosoivalta siitä huolimatta, etten usko alanvaihtoa harkitsevan taiteilijan (tai nykyään minkään muunkaan alan ammattilaisen) olevan kenenkään mielestä erikoinen tapaus. Vaikka alempaa kuvataiteilijan korkeakoulututkintoa Kankaanpään taidekoulussa suorittaessani halusin sulkea korvani puheilta kuvataiteilijan osaamisen vaihtoehtoisista soveltamisaloista (ehkä lähinnä siksi, että tällainen puhe tuntui itsestä jonkun 'hyödyllisemmän' mutta itselle sopimattoman työn tu-puttamiselta) jäin maisteriopiskelijana kaipaamaan esimerkkejä siitä, millaisiin erilaisiin tehtäviin kuvataiteilijoiksi valmistuneet olivat koulun tai jatko-opintojen jälkeen työllistyneet. Toivoin, että aiheen käsitteleminen opinnäytetyössä laajentaisi opiskelijoiden näkymiä aiheeseen jatkossa.

”Ulkopuolisuutta ei todellisuudessa ole olemassakaan”³

Instituutiokriittinen taide

Anna-Kaisa Rastenbergerin ja Kaija Kaitavuoren Taiteen esittämiskäytännöt -kurssilla sekä Jean Ramsayn Kuvataiteen maisteriopiskelijoiden taidehistoria -kursseilla oltiin kevään ja kesän 2021 aikana käsitelty muiden aiheiden ohessa instituutiokriittistä taidetta. Aihetta käsittelevien luentojen lopputulemana tuntui olevan ajatus siitä, että yhteiskunnallista kritiikkiä tuottamaan perustetuilla, mutta kritiikin kohteesta täysin riippuvaisilla instituutioilla on ilmiömäinen kyky tuotteistaa myös itseän kohdistuva kritiikki.⁴ Tämä muistutti minua ajatuksesta, jonka mukaan kapitalismin haavoittumattomuus perustuu sen kykyyn tuotteistaa kapitalismikriittiset toimintatavat ja alakulttuurit yksilöllisen identiteetin rakennusvälineiksi.

Jean Michel Basquiatin ja Banksyn työskentely nostettiin esiin kansainvälisesti tunnettuina, speaktaakkelimaisina esimerkkeinä siitä, kuinka instituutioita kritisoiva *outsider* -taide muuttuu kaupalliseksi hyödykkeeksi, jonka varaan instituutioiden toiminta lopulta rakentuu. Valtarakenteita kritisoiva ja niiden vaikutuspiiristä irti pyristelevä taiteilijan voi yleisesti ottaen nähdä toimivan jatkuvassa, ehkä epäsuorassa vuorovaikutuksessa epäoikeudenmukaisiksi koettuja valta-asetelmia luovan talousjärjestelmän (tai vaikka järjestyksen ylläpitämiseen perustetun poliisin) kanssa. Näin taiteilija tekee oman osansa jatkuvassa muutostilassa olevan, paradoksaalisen ja ristiriitaisen kulttuurin ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Esimerkkeinä Taideyliopiston mahdollistamista, Kuvataideakatemiaa kritisoivasta taiteesta Kuvan Kevät -opinnäytetyönäyttelyissä kursseilla esitettiin Tuomo Tuovisen *Taideskole* -video, jossa taidekoulu kuvataan hajuttomaksi, mauttomaksi ja värittömäksi latistettuja, yllätyksettömiä taidespektaakkeleita tuottavaksi kyyniseksi laitokseksi, Timo Viialaisen installaatio *Engagement*, jossa näyttelyvieraille tarjottiin mahdollisuus katkaista näyttelystä sähköt sekä

3 Marenzi 1999.

4 Rastenberger 2021.

Jesse Bullivantin esitystaiteellinen teos, jossa taiteilijan äitinä esittäytynyt henkilö lähetti näyttelyn kuraattorille sähköposteja, joissa seliteltiin miksi taiteilija ei ollut kyennyt toimittamaan Kuvan Kevääseen mitään näytettävää.⁵

Tätä taustaa vasten oma näennäisesti provokatiivinen teossuunnitelmani ei näyttänyt ainakaan omasta mielestäni enää sellaiselta, että se antaisi aihetta pyydellä anteeksi minut Kuvataideakatemiaan valinneilta professoreilta tai pelätä apurahoista päättävien henkilöiden ajattelevan, etten ollut tarpeeksi sitoutunut taiteilijan uraan.

Poliisin itsekritiikki

Mietin poliisiin liittyvää ja poliisin itseensä kohdistamaa kritiikkiä. Itsekriittisyys ja sen ilmaiseminen on tärkeä osa myös poliisin toiminnan kehittämistä sekä legitimitetin ylläpitämistä. Tästä kertoo mielestäni selkeimmin tapa, jolla poliisi vastaa poliisirikosten paljastumisesta seuraaviin väitteisiin organisaation toimimattomuudesta: se, että poliisien tekemiä rikoksia tulee ilmi ei kerro poliisin läpikotaisesta korruptoituneisuudesta vaan siitä, että rikollisuutta poliisin riveistä kitkevä systeemi toimii niin kuin sen kuuluukin toimia. Tämä poliisia valvova systeemi ei perustu kuitenkaan ainoastaan poliisin työhön, vaan esimerkiksi medialla ja kansalaisilla on sen ylläpitämisessä tärkeä rooli.⁶ Esimerkiksi Helsingin huumepoliisin entisen johtajan Jari Aarnion kymmenen vuoden vankeustuomioon johtaneet kytkökset huumerikollisuuteen lähtivät keriytymään auki Helsingin Sanomille työskennelleiden toimittajien tekemän tutkimuksen myötä tilanteessa, jossa Aarnion rikollinen toiminta oli ollut poliisien saunakeskusteluiden aiheena jo useiden vuosien ajan.⁷

5 Tuovinen 2014, Viialainen 2022, Minn 2019.

6 Katajamäki 2017, 152, 155.

7 Porvali 2017, 242-243.

Vaikeita poliisisuhteita

*Sä oot toivonu pääseväs johonkin vitun karhukoplaan
Mut sit sut pannaan johonkin vitun passipoliisiks
Tää todistaa sen et kytät on tyhmempii ku muut ihmiset
Niille tehdään testit kyttäkoulus
Pääseks ne kytiks jos ne on niin vitun fiksuja? Ne ei pääse
Kytän täytyy olla tyhmä et se jaksaa tehdä sitä paskaa päivästä toiseen
Ja jos sä aiot kattoo kyttää ylöspäin, sä oot aivan vitun tyhmä jätkä.”*

Seppo Lampela (Steen1): 100% vihaa ja väkivaltaa (2004).

Lokakuussa jo jonkin aikaa poliisi-intoiluani kuunnellut ystäväni Juha kertoi poliisiin liittyvistä kokemuksistaan Göteborgin kesän 2001 mielenosoituksissa. Gothenburg Action 2001 oli useiden vihreiden, anarkististen sekä vasemmistolaisten ryhmittymien kansainvälinen protesti Göteborgissa 14.–16. kesäkuuta järjestetyn EU:n huippukokouksen yhteydessä.⁸ Mielenilmauksen tavoitteena oli ilmaista tyytymättömyyttä ilmastonmuutoksen vastaisten toimien vähäisyyteen ja globaalin kapitalismin aiheuttamiin ongelmiin, mahdolliseen Ruotsin EU-jäsenyyteen sekä kokoukseen osallistuvan George W Bushin politiikkaan.⁹ Paikalla oli arviolta 25 000 mielenosoittajaa Ruotsista, Suomesta, Norjasta, Tanskasta, Saksasta, Unkarista, Hollannista, Puolasta, Belgiasta sekä Yhdysvalloista.¹⁰

Juha kertoi hankkineensa kavereidensa kanssa yöpaikan paikallisesta Hvidtfeldtska skolanista, jonka Göteborgin kaupunki oli vuokrannut jollekin mielenosoitusta järjestäneelle taholle majoituskäyttöä varten. Ensimmäisen majapaikassa vietetyn yön jälkeisenä aamuna koululla majoittuneet mielenosoittajat huomasivat, että koulu oli ympäröity varastokonteilla eikä ketään päästetty pois sen alueelta.¹¹ Poliisi oli saartanut koulun ja rajoitti kaikkien siellä majoittuvien

8 Sveriges Radio 2016.

9 Black & White 2001.

10 Pugin 2001.

11 Bergqvist 2011.

liikkumista, koska epäili mielenosoittajien pitävän hallussaan aseita.¹² Juha oli sitä mieltä, että pääasiassa rauhallinen mielenosoitus eskaloitui kahden päivän aikana väkivaltaiseksi mellakoinniksi tämän kaltaisten, aggressiivisiksi ja kohtuuttomiksi koettujen poliisin toimien sekä pienen, väkivaltaan valmiin aktivistijoukon takia.

Keskiviikkona 6. päivä lokakuuta 2021 matkustimme yhdessä Vantaan taide-museoon katsomaan *Turvattu – kehojen ja tilojen politiikkaa* -nimistä näyttelyä, jota opiskelukaverini olivat minulle suositelleet. Matkalla kerroin Juhalle huomanneeni, että poliisiaiheista materiaalia läpi käydessäni meinasi teokseni lähtökohdaksi muodostua mielessäni yksinkertaistava asetelma, jossa poliisi on joko hyvä tai paha ja että tavoitteenani oli selvittää kumpi näistä väitteistä oli *oikeasti* totta. Ajattelin tämän olevan seurausta siitä, että suurimmassa osassa poliisiin liittyvistä teksteistä ja kuvista ei onnistuta puhumaan poliisin merkityksestä yhteiskunnalle kovin moniulotteisesti. Vai oliko ongelma sittenkin lukutavassani?

Frame Contemporary Art of Finlandin kanssa yhteistyössä koottu näyttely sisälsi useita poliiseja sekä poliisien toimintaa käsitteleviä teoksia.¹³ Forensic Architecture -nykytaideryhmän videoteoksessa *The Killing of Zak Kostopoulos* (2019) tutkittiin Kreikan poliisin käsiin hämärissä olosuhteissa kuolleen aktivistin tapausta.¹⁴ Annika Rauhalan *Jouha* (2017) -niminen monikanavainen videoteos kuvasi suomalaisia joukkojenhallintatehtävissä toimivia, mellakka-varusteisia poliiseja.¹⁵ Hito Steyerlin teoksessa *Guards* (2012) Chicagon taideinstituutin museon aiemmin poliisina työskennellyt turvallisuuspäällikkö kertoi työstään ja harjoitteli käsiaseen kanssa liikkumista näyttelytiloissa.¹⁶ Esillä oli myös videotaltiointi Steyerlin taiteen ja sodankäynnin välisiä taloudellisia kyt-

12 MTV uutiset 2001.

13 Koivisto 2021.

14 Forensic Architecture 2019.

15 Rauhala 2017.

16 Pinto 2015.

köksiä erittelevästä luennosta Istanbulin Biennaalissa vuonna 2013.¹⁷ Olin tulostanut aamulla Poliisiammattikorkeakoulun verkkosivuilta esimerkkejä pääsykokeiden kirjoitustehtävistä. Tehtävässä pääsykokelaan täytyy kirjoittaa lyhyt esse kahden pääsykoekirjan luvun sekä koetilanteessa annettavan lisätekstin pohjalta. Verkosta löytyvissä esimerkkitehtävissä lisätekstinä oli poliisin voimankäyttöä kriittisesti tarkastelevia tekstejä.¹⁸ Käytyäni esseetehtäviä läpi ensimmäistä kertaa yllätyin ja ilahduin todetessani, että tulevilta poliiseilta vaaditaan jo kouluun hakiessa jonkinlaista kykyä ymmärtää poliisin työhön liittyviä haasteita – ja lisäksi kykyä käsitellä omaan tulevaan työhön kohdistuvaa julkista katsetta ja kritiikkiä.

Poliisin uraan liittyvistä suunnitelmista puhuminen taidekoulussa tuntui jännittävältä, sillä tiesin koulukavereideni joukossa olevan ihmisiä, joilla oli negatiivisia tai jopa traumaattisia kokemuksia poliisista esimerkiksi poikkeavan ulkonäön, aktivistitoiminnan tai ei-heteronormatiivisen sukupuoli-identiteetin seurauksena. Pelkäsin, että kertomalla suunnitelmistani hakea poliisiammattikorkeakouluun tulisin samalla sanoneeksi, etten uskonut opiskelukavereitani tai julkisuudessa esillä olleita henkilöitä heidän kertoessaan poliisin toimineen ennakkoluuloisesti, alistavasti tai väkivaltaisesti heitä kohtaan tai etten pitänyt poliisissa ilmevästi rasismia tai kyvyttömyyttä kohdata esimerkiksi seksuaalirikosten uhreja asiallisella tavalla ongelmana. Ikään kuin halu työskennellä poliisina tarkoittaisi halua toistaa samoja virheitä, joihin jotkut poliiseina työskennelleet henkilöt olivat aiemmin syyllistyneet.

Lisäksi osa opiskelukavereistani oli kotoisin maista, joissa poliisin ei lähtökohteisesti ajatellakaan palvelevan valtiota tai vaan ennemminkin paikallisia rikollisjärjestöjä.

Opinnäytetyöprosessin aikana luin myös lehtijuttuja Kiinan uiguureihin kohdistamasta, digitaalisen teknologian mahdollistamasta valvonnasta.¹⁹ Poliisi on yleensä se valtion organisaatio, joka toteuttaa tällaisia toimintoja turvallisuuden

17 Steyerl 2013.

18 Purokuru 2017.

19 Kerttula 2022.

nimissä. Oliko naivia ajatella, että samasta nimestä huolimatta kiinalainen, amerikkalainen ja suomalainen poliisi olivat eri asioita?

Vantaan taidemuseossa yritin sovittaa yhteen kaksi mielessäni taistelevaa kuvaa poliisista. Asetin esseemonisteen esillä olleiden teosten viereen ja otin sommitelmasta kuvan puhelimellani. Miksi näiden kahden kuvan yhteensovittaminen tuntui niin vaikealta, että jonkinlaisen salaliittoteorian kehittäminen ristiriidan selittämiseksi tuntui helpommalta?

Demokraattinen koreografia

Museoreissulta palattuani tarkistin Helsingin poliisin twitter -tilin. Tilin mukaan poliisi oli juuri ohjaamassa liikennettä kotini lähetyvillä olevalla sillalla, jonka Elokapina -niminen ympäristöliike oli vallannut osana Syyskapinaksi nimettyä viikon mittaista ilmastomielenosoitusta.

Tienvaltaus oli jo kolmas lyhyen ajan sisällä, joten tiesin mitä odottaa poliisin toiminnalta. Puin lämpimät vaatteet ylleni, nappasin kameralaukun mukaani ja pyöräilin paikalle.

Mielenosoituspaikalla tunnelma oli unenomainen. Sillan molemmissa päissä istui joukko ihmisiä kylttien kanssa, joukko muusikoita oli levittäytynyt ryhmien väliin jäävälle tyhjälle tieosuudelle. He soittavat surumielistä mutta kaunista, toisteista ja osin improvisoitua sävelmää kymmenien minuuttien ajan. Poliisi oli ohjannut liikenteen vaihtoehtoisille reiteille hyvän matkan päästä, joten sillalla ja sen lähistöllä oli musiikkia lukuun ottamatta poikkeuksellisen hiljaista. Kevyen liikenteen väylät olivat niin ikään täynnä ihmisiä: mielenosoittajien tukijoukkoja, tilannetta seuraavia ohikulkijoita, toimittajia ja kuvaajia.

Poliisi ei selvästikään ollut valmistautunut kadunvaltaukseseen, joten paikalla olevat partiot joutuivat odottelemaan pitkään lisävoimia, joiden avulla poistumiskäskyä noudattamatta jättäneet mielenosoittajat kannettaisiin paikalle ajettuihin busseihin.

Kaivoin kamerani esiin ja aloin rajata kuvia: poliisit juttelemassa kuvaajille, poliisit nojailemassa autoihinsa, poliisit sinisten vilkkuvalojen loisteessa, toistensa seurassa sekä mielenosoittajien parissa. Kuvaaminen tuntui mielekkäältä, sillä tavoitteeni kuvien suhteen oli selkeä ja tein sitä muutamaa päivää aiemmin jututtamani poliisin rohkaisemana. Hänen mukaansa poliisit ovat tottuneet siihen, että melkein joka tilanteessa joku kuvaa ja se on myös sallittua. Kuvien julkaisemisessa täytyy kuitenkin käyttää harkintaa ja ottaa huomioon esimerkiksi poliisin asiakkaiden yksityisyys. Vaaratilanteita kuvaamisella ei myöskään saanut aiheuttaa.

Tämä mielekkyyden tunne helpotti kameran kanssa huomion kohteeksi joutumiseen liittyvää hermostuneisuutta. En ollut valokuvaajana vielä päässyt so- puun sen ajatuksen kanssa, että erityisesti digitaalisella ajalla tuntemattomien valokuvaaminen julkisessa tilassa oli jonkinlaista hyväksikäyttöä. Kuvaamalla paljastin myös olevani tilanteesta jollain erityisellä tavalla kiinnostunut. Tunsin tarvetta selittää muille kuka olin ja miksi olin paikalla. Minulla oli epämukava olo, kun kuvittelin kuvaamieni ihmisten arvailevan missä yhteyksissä aioin kuvia myöhemmin hyödyntää.

Yritin katsoa kuvaamiani henkilöitä avoimesti ja hymyillen myös ilman, että tähtäsin heitä kamerallani. Halusin edes jotenkin luoda heille tunteen siitä, että he voisivat tarvittaessa lähestyä minua, kysyä miksi kuvaan ja pyytää minua tarvittaessa poistamaan kuvat, joissa he esiintyivät. Yllätyin toistuvasti nähdes- säni etsimen läpi jonkun katsovan ensin kameraani ja jatkavan sitten häiriinty- mättä toimiaan.

Tunnistin poliisien joukosta komisarion, johon aiemmin puhuttamani poliisi oli kehottanut ottamaan yhteyttä opinnäytetyöprojektini tiimoilta. Hän vaikutti mui- den paikalla olevien poliisien tavoin rauhalliselta ja rennolta. Harkitsin hetken ajan esittäytyväni, mutta tulin siihen tulokseen, etten halunnut häiritä häntä stressaavassa tilanteessa. Toisaalta mietin kiinnitinkö enemmän huomiota roik- kumalla paikalla ilman tunnistettavaa roolia mielenosoittajana, tukijana tai vas- tamielenosoittajana, joita paikalla oli myös pieni joukko. Todennäköisesti hän ei kuitenkaan edes huomannut minua, vaikka jossain vaiheessa seurasimme paikalle valuvia poliisiautoja noin metrin etäisyydellä toisistamme seisoskellen.

Jostain syystä en tullut edes ajatelleeksi sitä mahdollisuutta, että poliisit ja mielenosoittajat ajattelisivat minun kuuluvan freelance -kuvaajien joukkoon, joka häärii ympäriinsä tunkeutuen dramaattisten kuvakulmien toivossa tapah- tumien keskelle niin aktiivisesti, että lopulta mielenosoittajia pidätysbusseihin kantava konstaapeli joutui pariin otteeseen käskemään kuvaajia siirtymään kauemmas.²⁰

20 Aalto 2021.

Retromeme

Pari viikkoa Pitkäsillan valtauksen jälkeen sovimme opiskelukaverini Pedron kanssa valokuvaussessiosta, jossa poseerasin kameralle matkien aiemmin kuvaamiani poliiseja. Olin valinnut malliksi muutaman kuvan, joissa poliisien suhde mielenosoitustilanteeseen tuli esille. Olin kirjoittanut ylös kuvissa käyttämäni kameran asetukset ja siirtänyt kuvat puhelimelle, josta katsoin kuvaustilanteessa mallia asennoille.

Yritin luoda poliisiauton vilkkuvalojen sinisen hohteen kasvoilleni sinisillä led-valaisimilla. Hyödynsimme kuvauspaikalta löytyviä katuvalaisimia sijoittamalla ne suurin piirtein samoihin paikkoihin kuin mallina käyttämissämme kuvissa. Pyrimme myös rajaamaan kuvat samoin kuin alkuperäiset.

Myöhemmin muokkasin kuvia Photoshopissa ja kuvasin työskentelyäni nauhoittamalla näytöllä tapahtuvia asioita Quicktime mediapalyerilla. Säädin poliiseista ja minusta otettujen kuvien valotusta vastaamaan paremmin toisiaan, leikkasin suurpiirteisesti kasvoni irti yhdestä kuvasta ja siirsin ne toiseen poliisin kasvojen päälle. Käytin pyyhekumi -työkalua poistaakseni kasvojeni ympärille jääneen ylimääräisen kuva-aineksen ja kloonaustyökalua piilottaakseni alta pilkottavat poliisien kasvojen osat. Poliisien kasvot muuttuivat tässä kohdassa epämuodostuneiksi möykyiksi ja minua alkoi ahdistaa. Mitä jos nämä henkilöt näkevät, kun runtelen heidän kasvojaan tietokoneohjelmalla? Miltä itsestäni tuntuisi katsoa jonkun toisen tekevän jotain tällaista minusta otetulle kuvalle?

Leikkasin kuvista irti poliisien päässä olevat hatut ja siirsin ne omaan päähäni. Tein saman univormujen kauluksille. Huomasin, että jonkun toisen päätä hautooneen hatun ja leukaa hiertäneiden kaulusten tuominen omien kasvojen lähelle tuntui hieman vastenmieliseltä siitä huolimatta, että se tapahtuikin vain kuvapinnalla.

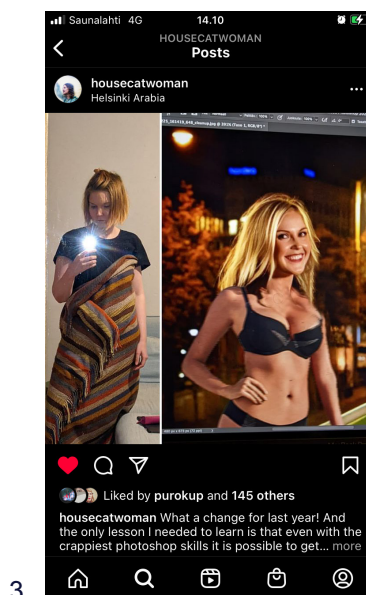
Katselin muokkaamiani kuvia ja totesin, että nopealla vilkaisulla osa niistä voisi mennä läpi aitoina siitä huolimatta, että muokkausjälki on loppujen lopuksi mel-

ko kömpelöä: leimasintyökalun luomat kuviot, pääni suhteettoman suuri koko ja kasvojeni ympärille jääneet vaaleat alueet paljastivat manipulaation tarkemmin katsovalle. Tiesin kuitenkin, että suuri osa ihmisistä katsoo kuvia niin nopeasti ja kuvien alkuperää kyseenalaistamatta, että kontekstista irrotettuna nämä kuvat voisivat kelvata jollekin todisteina poliisiudestani. Mietin tulinko tehneeksi jotain laitonta muokatessani kuvia tällä tavalla, vaikka samaan aikaan tajusin kuvamanipulaatioideni olevan hellyttävän naiveja verrattuna esimerkiksi koko ajan kehittyvien, kuvia rakentavien tekoälyjen tuotoksiin.²¹

Päädyn mielessäni takaisin opinnäytteeni työkysymyksen äärelle: Millaista tietoa poliisin työstä poliisin ammattiin pyrkivillä henkilöillä on saatavilla? Voisiko pyrkiä poliisiksi tämän tiedon perusteella?

Entä millaista 'tietoa' tulisi itse tuottaneeksi tämän prosessin myötä itselleni ja muille?

21 Hill & White 2020

Identiteettikysymyksiä

Tapasin tila-aikataiteen professorin Daniel Peltzin studiovierailun merkeissä marraskuussa 2021. Tarkoituksena oli keskustella edellisenä päivänä maisteriopiskelijoiden opinnäytetyöseminaarissa näyttämästäni videosta, johon olin kasannut summittaisessa järjestyksessä poliisiin liittyvää kuva- ja äänimateriaalia, jota olin kerännyt internetin videopalveluista, kuva-arkistoista sekä kotini lähetyvillä tapahtuneista mielenosoituksista, jalkapallopelistä, Poliisisoittokunnan konsertista sekä poliisin tuottamista podcasteista kuvaamalla ja äänittämällä. Photoshop -materiaalia oli myös mukana. Työnimen Loliisi saanut video oli ensimmäinen näihin materiaaleihin perustuva, puoliksi tahattoman karnevalistinen kokeilu.

Olin tässä vaiheessa jo melko varma siitä, että lopullinen teos tulisi sisältämään Photoshop -työskentelyä kuvaavia videopätkiä. Tämän eleen tarkoitus tuntui selkeältä ja helposti ymmärrettävältä: kuvataiteilija pyrkii kuvittelemaan itsensä jonkin toisen alan ammattilaisena.

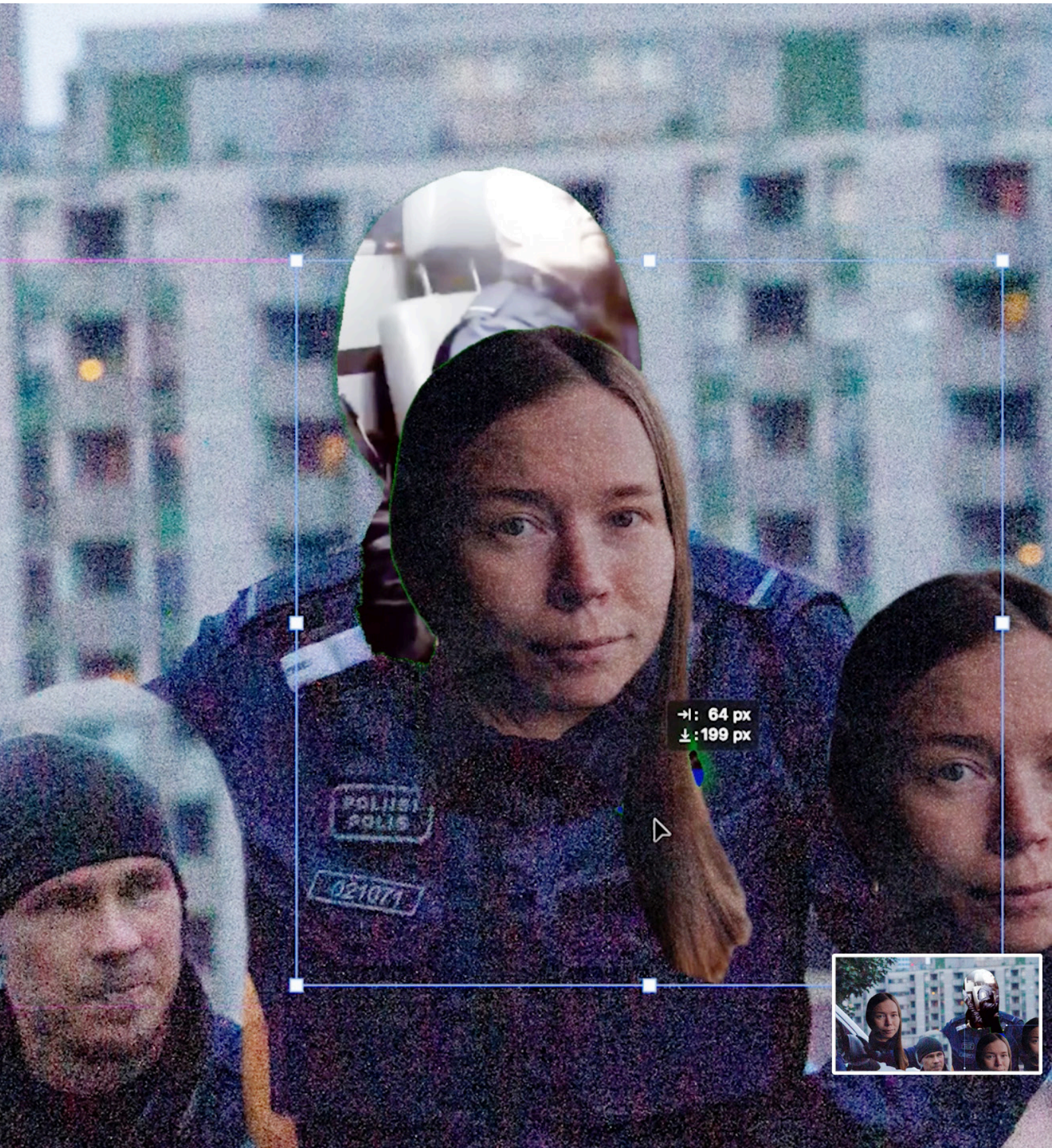
Suunnittelin videon aktivoimista projisoimalla sen seinän sijaan galleriatilan ikkunaan, jolloin se muistuttaisi jonkinlaisena Taideyliopiston mainostaulua. Vertikaalivideon käyttäminen tulisi todennäköisesti luetuksi viittauksena älypuheliin ja sosiaaliseen mediaan, mikä voisi johdattaa katsojan ajattelemaan kuvien entistä voimakkaampaa roolia erilaisten ammatti-identiteetten luomisessa.

Studiossani Daniel kehotti minua tutkimaan millaista poliisin tuottamaa, julkisesti saatavilla olevaa kuvamateriaalia onnistuisin löytämään. Hän suositteli myös tutustumista Jenny Holzerin esittämiin poliisin salattuihin asiakirjoihin²² sekä Nikki S. Leen projekteihin, joissa hän soluttautuu erilaisiin alakulttuureihin.²³ Juttelimme myös seminaariryhmässäni olevan Anna-Sofian minulle vinkkaamasta Linnéa Sjöbergin *GTD4s810* -teoskokonaisuudesta, jossa Sjöberg

22 Bunyan 2010.

23 Vogel 2020.

→: 64 px
↓: 199 px

rakentaa puolentoista vuoden ajan itselleen bisnesnaisen ulkoista identiteettiä.²⁴ Pohdimme millaisilla tavoilla voisin tutkia poliisin työhön liittyvää kokemusellisuutta, millaisissa kuvissa minun tulisi esiintyä tai millaisia kuvia tuottaa, jotta voisin ajatella lähestyneeni poliisina työskentelevän henkilön kokemusmaailmaa.

Olin aloittanut roolileikkitutkimuksen Omerin Fastin Trespassing -kurssilla lukemalla kurssikavereilleni ääneen Poliisiammattikorkeakoulun pääsykoekirjasta löytyvää Heli Kanniston *Virkamerkin voima* -tekstiä eduskuntatalon portailla samalla, kun iso joukko poliiseja valmistautui Mannerheimintiellä Elokapiinan samana päivänä alkavaan mielenosoitukseen. Tekstissä vanhempana rikoskonstaapelina Helsingin poliisilaitoksella työskentelevä Kannisto kertoo poliisin työn vaikutuksista olemukseensa ja identiteettiinsä.²⁵

Pohdimme poliisin virkapuvun lainaamista teoskokonaisuuteen mahdollisesti liittyvää esitystä varten, mutta hylkäsin ajatuksen myöhemmin. En ollut näyttelijä, jonka oli tarkoitus esittää poliisia fiktiivisessä tarinassa vaan taiteilija, joka pohti mahdollisuutta todella muuttua poliisiksi. Poliisiunivormun käytöstä on säädetty laki, jonka avulla pyritään turvaamaan kansalaisten luottamus siihen, että poliisin tunnuksia käyttävä henkilö todella on poliisi. Siksi esimerkiksi elokuvatuotantojen täytyy anoa poliisilta erityislupaa univormujen käyttöön kuvauksissa.²⁶

Tämä oli toistaiseksi ainoa tilanne, jossa epäilin alanvaihtohaaveiden aiheuttaneen jonkinlaisen eturistiriidan taiteilija-minän sekä mahdollisen tulevan poliisi-minän välille. Myöhemmin mietin paljon myös sitä, voiko opinnäytetyöstäni muodostua este Poliisiammattikorkeakouluun pääsemiselle.

24 Ehlin 2012.

25 Kannisto 2017.

26 <https://poliisi.fi/poliisin-virkavaatteiden-vuokraaminen> .

Toiset poliisit

Osallistuin opinnäytetyöprosessin aikana myös Anita Sepän taideteoriakurssille. Kurssilla pohdittiin posthumanistisen, ekofeministisen ja uusmaterialistisen ajattelun mahdollisuuksia teollisen ja kapitalistisen järjestelmän aiheuttaman ympäristökriisin ratkaisemisessa maapallolla.

Kurssin alkupuolella - siinä vaiheessa kun olimme vasta raapaisseet näiden ismien pintaa - olin hetken aikaa täysin vakuuttunut siitä, että kaikki muu kuin selkeästi näitä ajattelun teorioita toteuttava kivi-keppitaide, intuitiivinen möyrintä multakasassa tai teosprosessin jättäminen joidenkin muiden olioiden toteuttavaksi oli näissä olosuhteissa turhaa. Aloin välittömästi kokea paineita siitä, ettei oma opinnäytetyösuunnitelmani tuntunut solahtavan *oikeanlaiseen* ajattelun kehukseen eikä kukaan näin ollen tulisi pitämään työskentelyäni rahoittamisen arvoisena sen taantumuksellisuuden takia.

Hetken kuluttua huomasin kompastumiseni *vain tämä yksi näkökulma on tärkeä ja oikea totuus* -ajatteluun. Toisaalta tajusin, että teossuunnitelmani ytimessä oli kuin olikin pyrkimys ymmärtää toisia näkökulmia (tai vähintään pitää yllä kiinnostusta tällaiseen harrastuneisuuteen) sekä minun ja näiden toisten välisiä valta- ja riippuvuussuhteita, minkä ajattelen olevan posthumanistisen ajattelun ydinkysymyksiä.

Tajusin myös jääneeni kiinni ajatukseen siitä, että taiteen pitäisi toimia jonkin teorian kuvituksena ja olla tällä tavalla hyödyllistä oikeuttaakseen olemassaolonsa. Huomasin ajattelevani, että sen mitä teos lopulta tulee kuvanneeksi ja väittäneeksi pitäisi olla tiedossani jo ennen kuin teosta on edes olemassa. Huomattuani nämä ajatukset pystyin jälleen suhtautumaan projektiini prosessina, jonka tarkoituksena oli päätyä vähintään itselleni uudenlaisiin oivalluksiin ja yllättäviin lopputuloksiin.

Poliiseja ei ehkä ole luontevaa ajatella jonkinlaisina yhteiskunnallisina toisina sikäli, kun käsitteellä tarkoitetaan yhteiskunnallisten rakenteiden unohtamia tai alistamia ja siten syrjäytettyjä tai orjuutettuja henkilöitä. Työskennellessään

osana väkivaltamonopolia ylläpitävää organisaatiota voidaan yksittäisten poliisien kuitenkin nähdä olevan valtiokontrollin ylläpitäjinä myös sen keskeisiä kohteita – ainakin sellaisessa yhteiskunnassa, jossa kansalaisilla ja medialla on mahdollisuus valvoa ja vaikuttaa poliisin toimintaan.

Poliiseina työskentelevät henkilöt tuntevat henkilökohtaisesti nahoissaan yhteiskunnan epäonnistumiset. Se, kuinka usein yksittäinen poliisi joutuu työssään asiakkaan väkivaltaisen käytöksen kohteeksi on kytköksissä poliisin oman toiminnan lisäksi siihen, miten hyvin valtio on onnistunut luomaan turvallista ja reiluksi koettua yhteiskuntaa onnistuneen koulutus-, talous-, sosiaali- ja kulttuuripolitiikan avulla.²⁷ Oma osuutensa on myös ajantasaisella lainsäädännöllä ja sillä vastaako se yleistä oikeustajua.

Näkökulmaleikit, eläytyminen

Taideteoriakurssin aikana päätin selvittää olisiko minulla mahdollisuus käyttää teoksessani poliisin haalarikameralla kuvattua videota. Haalarikamera tarkoittaa järjestyspoliisin univormuun kiinnitettävää kameraa, joiden käytön Suomen poliisi aloitti vuosia kestäneen testaamisen jälkeen koko maassa (vaikkakin toistaiseksi melko pienessä mittakaavassa) keväällä 2021. Kameroiden käyttöönottoa on perusteltu poliisin ja poliisin kohtaamien kansalaisten oikeusturvan lisäämisellä, mutta poliisin kuvaaman materiaalin on pelätty myös rikkovan poliisin asiakkaiden yksityisyyttä (esimerkiksi kotihälytystehtävien yhteydessä kuvattu materiaali).²⁸ Se kuka saa päättää siitä, mitä työvuoron aikana kuvattua materiaalista poistetaan ja mitä säästetään on myös herättänyt keskustelua liittyen videomateriaalin lisääntymisestä mahdollisesti seuraavaan näyttökynnyksen nousemiseen (jos jostain asiasta ei ole videomateriaalia päädytään ajattelemaan, ettei sitä ole tapahtunut) sekä itsekriminointisuojaan (itsenäisesti videomateriaalin säilyttämisestä päättävä poliisi voi poistaa materiaalin, joka voi toimia todisteena tämän tekemästä rikoksesta).

Haalarikameravideo rinnastui mielessäni *toislajisten* perspektiiviä tavoitteleviin taideteoksiin, joissa kamera kiinnitetään eläimen kehoon kuvaamaan sen näkemiä asioita. Näin syntyneitä kuvamateriaalia hyödyntäen pohditaan esimerkiksi sitä, millaisia mahdollisuuksia näköaistia priorisoivalla ihmisellä (kameran silmän tuottamaa materiaalia hyödyntämällä) on ymmärtää sellaisten monilla tavoilla eri muotoisten olentojen kokemusmaailmaa, joille silmät eivät ole informaation keräämisen kannalta tärkein aistielin.²⁹

Voiko kaksi eri olosuhteissa kasvanutta, erilaisin tiedoin ja taidoin varustettua ja päivittäin erilaisissa toimintaympäristöissä aikansa viettävää ihmistäkään tavoittaa toistensa kokemusta maailmasta?

Roolileikki-ajatuksen kirkastuessa hahmotin projektissani yhteneväisyyksiä esimerkiksi Thomas Thwaitesin yritykseen sulautua vuohilauman jäseneksi

²⁸ Lehtonen 2018, MTV uutiset 2021.

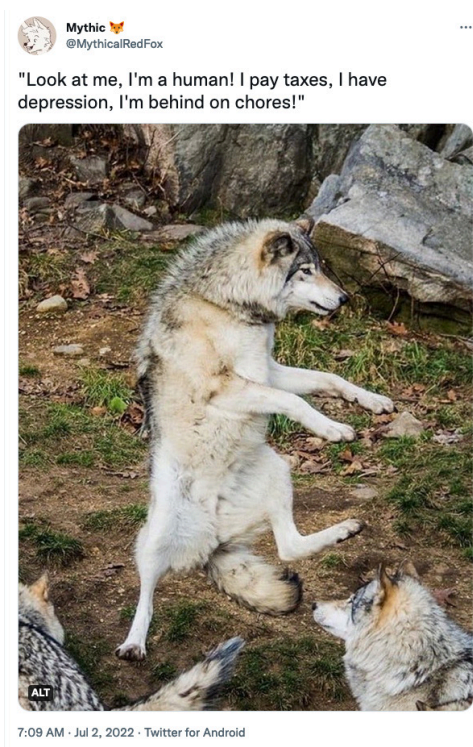
²⁹ Esim. Belangtelon Initiative 2017, Mäkipää 2007.

teoksessa *A Holiday from Being a Human (Goat Man)* (2016) sekä Marion Laval-Jeantetin performanssiin *May the Horse Live In Me* (2011), jossa taiteilija pisti suoneensa hevosen verestä erotettua plasmaa ja asetti jalkoihinsa hevosen jalkoja jäljittelevät lisäosat.³⁰ Mieleeni tuli myös Henri Ijäksen Käsitekesä 2018 -näyttelyyn vaahtomuovista, minkkiverkosta ja männyn kaarnasta rakentama, noin kaksi metriä korkea ja halkaisijaltaan metrin mittainen ontto, puunrunkomainen rakennelma. Veistoksen sisään pystyi astumaan pienestä ovesta ja oven suljettuaan veistoksen sisällä olija saattoi seurailta veistosta ympäröivän metsän elämää sen seinämään tehdyistä silmärei'istä. Eero Yli-Vakkuri taas esitteli vuonna 2014 Porin taidemuseossa hevosaiheisen luentoperformanssin ohessa laseja, joita käyttämällä ihminen saattoi saada jonkinlaista vihiä hevosen näköaistimuksista.³¹

Kuvittelin vuohia, hevosia ja mäntyjä puistelemassa päitään (tai heiluttelemassa latvuksiaan?) heidän kehojaan jäljitteleviin asuihin pukeutuville taiteilijoille. Miltä poliisin univormuun pukeutunut, poliisin ammatista haaveileva kuvataiteilija näyttäisi poliisin mielestä?

30 Thwaites 2015, Solon 2011.

31 D-ARK 2016.

Suurenmoinen järjestys

Itseäni posthumanistisessa ajattelussa kiinnosti ennen kaikkea sen parista löytämäni ajatus lajien ja aineiden linkittyneisyydestä ja sekoittumisesta. Muistelin opinnäytetyötä valmistaessani Wauhaus -kollektiivin *Suurenmoinen sotku* -teosta, jota esitettiin elokuussa 2021 osana Helsinki Biennaalia. Vuosaaren huipulle sijoittuvan esityksen aiheena oli lajien ja aineiden välinen jatkuva vuorovaikutus. Teos kiinnitti katsojan huomion kokemuksellisella tasolla siihen, ettei rajanveto yksilöiden tai lajien välillä tarkemmin ajateltuna ole niin yksinkertaista kuin miltä se näyttää käyttäessämme näitä rajoja arjessa.³²

Erilaisissa yhteiskunnallisissa rooleissa toimivien henkilöiden välistä vuorovaikutusta ja näiden roolien välille asetettuja rajoja voi ehkä ajatella samoin. Käsitteet *poliisi* ja *kuvataiteilija* palvelevat varmasti monessa yhteydessä tarkoitustaan. Käsitteet ovat kuitenkin työkaluja, joiden toimivuus on kytköksissä paikkaan ja aikaan jossa ne syntyvät. Uusia, maailman jäsentämistä ja siinä toimimista helpottavia käsitteitä syntyy sitä mukaa, kun olosuhteet muuttuvat. Samalla vanhat käsitteet voivat menettää merkityksensä. Esimerkiksi kuvataiteilija Terike Haapoja on kirjoittanut siitä, miten ihmisen ja eläimen käsitteitä tarvitaan tilanteessa, jossa halutaan luoda olentojen välille hierarkioita, jotka lopulta mahdollistavat toisten olentojen hyväksikäytön.³³

Aloin jossain vaiheessa leikkiä ajatuksella siitä, että kuvataiteilijoiden työ kurottelee (tai sen halutaan kurottelevan) poliisin toiminta-alueelle (oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen).³⁴ Ja toisin päin: ehkä poliisien tehtävä on taiteilijan tavoin luoda poliisille kuuluvien erityisten toimintavaltuuksien turvin, tiettyjä tehtäviä tietynlaisissa asuissa toistamalla järjestystä, jonka myötä omien lakiansa mukaista elämää omien rajojensa sisällä toteuttava valtio tulee ole-

32 Wauhaus 2021.

33 Haapoja 2021, 108-110.

34 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110872> .

massaolevaksi muuttuessaan ideasta valtavaksi osallistavaksi performanssiksi, jonka lopputulosta ei voi ennalta sanella?³⁵

Vastaava käsitteiden epämääräisyys ja sopimuksenvaraisuus oli tullut vastaan myös esimerkiksi Marjaana Kellan syksyllä 2021 pitämällä Performatiivisuus valokuvan voimana -kurssilla. Kurssin lähtöasetelmana oli ajatus siitä, että performatiivisuus tarkoittaa valokuvan kontekstissa tietynlaisia asioita, kuten jonkin säännön (score) mukaan otettuja valokuvia, performanssin ohessa syntyntä tai esimerkiksi jonkin normin rikkovaa valokuvaa. Kurssin aikana tulimme kuitenkin yhdessä siihen lopputulokseen, että kaikki voi olla performatiivista: performatiivisuus on ennen kaikkea jokaiseen teokseen sisältyvä ulottuvuus tai näkökulma, jonka kautta teosta voi lähestyä.

Cop-kicks³⁶

Maaliskuun alkupuolella kävin Petri Summasen kuvattavana Kuvan Kevään nettisivuja varten. Olin ostanut kuvauksia ajatellen naamiasasukaupasta itselleni Yhdysvaltain liittovaltion keskusrikospoliisin (FBI) sekä Yhdysvaltain poliisin erikoisaseiden ja taktiikoiden osaston (S.W.A.T.) tunnuksilla varustetun lippalakia ja suojaliivimäisen vaatteita. Vaikka suomalaisen ”poliisin virkapukua tai -asustetta erehdyttävästi muistuttavan asun tai pukineen käyttö, samoin kuin poliisin tunnuskuva tai sitä muistuttavan merkin käyttö” on Suomessa kielletty on Yhdysvaltain poliisin tunnusten käyttö ainakin jututtamani naamiasliikkeen myyjän mukaan Suomessa sallittua.³⁷ Ilmeisesti tämä perustuu siihen, ettei toisen valtion viranomaisella ole Suomessa erityisiä oikeuksia. Kevyen googlaamisen perusteella vaikutti myös siltä, että Yhdysvalloissa poliisin univormua jäljittelevään naamiasasuun pukeutumisen määrittely virkavallan anastamiseksi perustuu ennen kaikkea pukeutujan tarkoituksiin.³⁸

35 Inspiraationa Mäki 2017.

36 <https://www.appelmorse.com/blog/2019/october/im-going-to-be-a-cop-for-halloween-is-that-imper/>.

37 <https://poliisi.fi/virkamerkki-ja-vaatteet>.

38 <https://www.appelmorse.com/blog/2019/october/im-going-to-be-a-cop-for-halloween-is-that-imper/>.

Yhdistin lippalakin ja liivin tummiin farkkuihin, maihinnousukenkiin ja farkkupaitaan. Ystäväni Sakarin yritettyä varoittaa minua siitä, että poliisina joutuisin olemaan ”joka päivä rumassa haalarissa hiukset tiukalla ponnarilla” päätin sitoa hiukseni tiukalle poninhännälle. Olin harjoitellut edellisenä iltana peilin edessä poseeraamista ja mietin, miten kuvan viesti muokkautuu asentoni myötä.

Harmaalla alueella

Poliisirepresentaatioita kartoittavan kollaasivideon työstäminen lähti kunnolla käyntiin joskus vuoden 2022 alkupuolella. Tärkein yksittäinen aloittamista hidastava asia oli tekijänoikeusnäkökulmiin liittyvät epäselvyydet. Se, missä muodossa muiden tekemiin kuviin viittaaminen omassa teoksessa muuttui laittomaksi tuntui riippuvan siitä, keneltä asiasta kysyin. Keskeisiä näkökulmia teokseeni liittyen olivat kuviin viittaaminen, tutkimuksellinen ote ja se hyödyinkö muiden kuvien näyttämisestä taloudellisesti.

Erilaisia näkemyksiä kuunnellessani, Taideyliopiston tarjoamien tekijänoikeustietopankkien sisältöä silmäiltyäni sekä kollaasitaiteen historiaa, internetkulttuuria ja digitalisoituneita elinympäristöjä tarkkaillessani päädyin siihen lopputulokseen, että se kuvataiteilijan ammattitaitoon liittyvä tekijänoikeusosaaminen, jota minulta kuvataiteen maisterina odotettiin liittyi ennen kaikkea rohkeuteen olla huolehtimatta liikaa näistä käytännössä hyvin tulkinnanvaraisista säännöistä omaa teosta tehdessäni.

Materiaalin kerääminen digitaalisista ympäristöistä

Lopulta aloin nauhoittaa työkoneeni näytöltä poliiseja kuvaavaa videomateriaalia, jota löysin YLE Areenasta, ruutu.fi:stä, facebookista ja youtubesta. Tavoitteenani oli leikata kasaan kollaasi, jonka pääasiallisena tarkoituksena oli näyttää millaisia poliisihahmoja suomalaiset ovat liikkuvan kuvan kontekstissa tottuneet näkemään.

Tietokoneeni näytöltä nauhoitetuista videoista ja pysähtyneistä kuvista myöhemmin rakentamani sommitelma tuntui luovan tilan, jossa katsojalle ei videokuvan kautta avaudu ikkunaa kolmiulotteiseen todellisuuteen, jossa kuvaaja tai kamera on liikkunut tilassa vapaana ja osana tapahtumia. Myös itse kuvaamani valokuvat muuttuivat videolla läpipääsemättömäksi seinäksi, joka tuntui peittävän enemmän kuin mitä se paljasti.

Tämä kaikki sopi mielestäni hyvin yhteen teoksen aiheen kanssa: ulkopuolisenä tuntuu mahdottomalta ymmärtää toisen kokemusta, päästä toisen maailmaan. Toisaalta toisen muuttuminen kaksiulotteiseksi objektiksi ja kuvitelma siitä, että kuva toisesta on se toinen voi syntyä petollisen helposti.

Mietin erilaisia ammattilaisuuksia, joita poliisikuvien valmistamisessa oli läsnä. Miten paljon Suomessa oltiin tehty esimerkiksi poliiseja kuvaavia draamasarjoja ja elokuvia, joiden valmistamisessa joku poliisin työtä tehnyt (ja toisaalta draaman tuottamista ymmärtävä) henkilö olisi ollut tiiviisti mukana?

Otin leikkauspöydälle käsittelyyni *Poliisit* -sarjan kymmenennen kauden viimeisen jakson. Myöhemmin ruutu.fi -videopalvelusta poistettu jakso on sarjassa hieman poikkeuksellinen, sillä siinä kuvatut Helsingin partiot hoitavat useita erityisen jännittäviä tehtäviä: ampuma-aseella uhkailuita, takaa-ajo, päihtyneen isän pidättäminen alle kouluikäisten lasten edessä ja muoviin käärityn, mädäntyneen lemmikkieläimen ruumiin hävittäminen.

Selasin kuvamateriaalia pikakelauksella eteen- ja taaksepäin. Tutkin yksittäisiä otoksia ja pohdin kenen katsetta kamera jäljitteli: sivustakatsojan, asianomaisen, asiakkaan vai poliisin? Millaisissa kuvissa poliisin näkökulma tuli esille, vai tuliko se esiin lainkaan?

Voimankäyttö- ja asekuvat

Jatkoin työskentelyä eri tv -sarjoista, uutisista ja somekanavilta kaapattujen kuvien kanssa useiden päivien ajan. Jossain vaiheessa aloin voida pahoin kaikkien aikajanelle leikkaamieni voimankäyttökuvien paljoudesta: Smash Asem -mielenosoittajien saartaminen Postitalon edustalla vuonna 2006, Elokapiinan mielenosoittajien kaasuttaminen pippurisumutteella Kaisaniemenkadulla syksyllä 2020, Lahden putkapahoinpitelytapausta kuvaavaa valvontakameravideo vuodelta 2019. *Poliisit* -sarjaan oli myös sisällytetty jonkin verran kuvia poliis-

seista käsiaseet tai konepistoolit käsissään ja olin todennäköisesti tullut leikanneeksi jokaisen näistä kuvista talteen kollaasissa hyödynnettäväksi.

Epäilin, että aikajanani alkoi edustaa juuri sitä havaintovirhettä, joka poliisin työstä yleensäkin tehdään: isot aseet, luotiliivit, usean poliisipartion voimin hoidettavat tehtävät ja *rymistely* muuttuvat keskeisimmäksi asiaksi siitä huolimatta, että suurimman osan ajasta suurin osa poliiseista tekee jotain muuta. Kohtaamiset ihmisten kanssa sopuisissa merkeissä, päihtyneistä huolehtiminen, raporttien kirjoittaminen ja muu ei ollenkaan dramaattinen kuvamateriaali puuttuu miltei kokonaan. Todennäköisesti tämä johtui siitä, ettei draamattomilla kuvilla ole julkaisijalle juuri mitään arvoa. Tämän tajuamiseen ase- ja väkivaltakuvien aiheuttama pahoinvointikin liittyi: asekuvat ovat tehokas manipulaation keino, sillä ne herättävät katsojan huomion aiheuttamalla voimakkaita tunteita. Myöhemmin luin Ida Määtän tutkimusta, jonka mukaan Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelevat poliisit kokivat, että myös voimankäyttötilanteisiin valmistavan koulutuksen myötä käsitys voimankäyttöä vaativien työtehtävien määrästä vääristyi. Tutkimuskyselyn vastauksista paljastui, että työharjoittelun aikana harjoittelua tekevät poliisiopiskelijat totesivat voimankäyttötilanteiden kuuluvan poliisin työhön odotettua harvemmin.³⁹

Toisaalta koin, että ainakin omaan lähipiiriini kuuluvat henkilöt ajattelivat voimankäyttöön liittyvien kuvien kuvaavan poliisin toiminnan ydintä, sillä poliisin tehtäväksi ajateltiin ennen kaikkea väkivaltamonopolin ylläpitäminen. Äärimmäisten voimankäyttövälineiden (kuten ampuma-ase) ja salaisten pakkokeinojen (kuten telekuuntelu) käytön mahdollisuus määrittää poliisia siviilien mielessä siitä huolimatta, että ensimmäistä käytetään loppujen lopuksi suhteellisen harvoin ja jälkimmäistäkin vain törkeissä rikosepäilyissä.⁴⁰ Poliisin neuvojen, kehotusten ja käskyjen ajatellaan toimivan siksi, että neuvonnan kohteena oleva henkilö näkee käsiaseen poliisin varustevyöllä eikä voi ottaa sitä riskiä, että kieltäytyminen voisi johtaa aseeseen esiin ottamiseen.

39 Määttä 2018.

40 Latvala 2021, Kerkelä 2022.

Toisaalta esimerkiksi Isossa-Britanniassa ja Norjassa poliisin aseettomuutta on viime vuosiin saakka pidetty keskeisenä osana 'policing by consent' -ajattelua, jossa poliisin valta perustuu poliisin ja kansalaisten väliseen luottamukseen pelottelun sijaan: aseettomuus on viesti mahdollisuudesta selvittää asiat poliisin kanssa ilman ampuma-aseita.⁴¹ Siitä onko aseilla konfliktitilanteissa rauhoittava vai pikemminkin eskaloiva vaikutus on tehty tutkimuksia, joiden tulokset eivät tosin ole aivan yksiselitteisiä.⁴²

Näin ollen se, mitä poliisi käytännössä tekee suurimman osan ajasta ei äkkiseltään näyttäisi määrittelevän poliisin merkitystä lähipiiriini kuuluvien henkilöiden mielissä vaan pikemminkin ne ääripisteet, joihin poliisin toiminta ylettää – Suomessa ja kansainvälisesti. Vaikka tämä tuntui aluksi oudolta tulin lopulta siihen lopputulokseen, että useimmat ammatit (myös kuvataiteilijuus) määritellään samalla tavalla jonkinlaisten työn huippukohtien kautta.

Ajattelemattomuuden savuava ase

Palasin tässä kohtaa mielessäni Bonniers Konsthallenissa Tukholmassa esillä olleeseen Lawrence Abu Hamdanin Dirty Evidence -näyttelyyn, jonne teimme tila-aikataiteen seminaariryhmän kanssa opintomatkan syksyllä 2021. Näky-mättömäksi muuttuneiden väkivallan rakenteiden ja rakenteellisen väkivallan jälkien tunnistamiseen katsojaa virittävä näyttely imaisi minut voimakkaasti mukaansa. Fyysistä väkivaltaa suoraan esittävän kuvamateriaalin sijaan näin näyttelytilassa elokuvien ja tv -sarjojen äänitehosteiden luomiseen käytettyjä esineitä, kuvia paikoista, joissa Abu-Hamdanin sukulaisessa uudelleensyntynyt, kuusitoistavuotiaana kuollut Libanonin progressiivisen sosialistipuolueen sotilas oli elämänsä aikana vierailut sekä seinien läpi vuotavia ääniä käsittelevän esseevideon.

41 GOV.UK 2012, Nykänen 2021.

42 Benjamin, Kepes, Bushman 2018.

Muistin, että näyttelyssä kierrellessäni ilmeeni vakavoitui, pulssini kiihtyi ja virityin jonkinlaiseen valmiustilaan. Huomasin kehollisten reaktioideni olevan jossain määrin samoja joita koin toimintaelokuvia katsellessani. Seurauksena aloin miettiä viihteellistämiseen, elämyksellistämiseen ja tuotteistamiseen liittyviä kysymyksiä. Abu-Hamdanin taiteen estetiikka ikään kuin ei estetisoi kuvaamiaan aiheita, sillä se on tiukasti sidoksissa totuttuihin tapoihin esittää informaatiota. Visuaalisuus on peräisin valtion harjoittaman väkivallan sekä ihmisoikeusrikkomusten tutkimiseksi tehdystä työstä, jonka tavoitteet ovat ensisijaisesti käytännöllisiä ja vasta toissijaisesti esteettisiä. Se, että tämä työ oli esillä nimenomaan taiteena galleriatilassa aiheutti minussa jonkinlaista epävarmuutta.

Tajusin, että poliisin tutkiminen opinnäytetyön puitteissa oli minulle jonkinlaista todellisuuspakoa taiteilijuuteen liittyvästä epävarmuudesta väkivaltaa sisältäviin tai siihen viittaaviin kuviin. Suunnittelinko Poliisiammattikorkeakouluun hakemista toivoen, että muuttuisin poliisina jonkinlaiseksi oman elämäni toimintasankariksi? Toisaalta huomasin omaksuneeni tieto- ja kulttuurityöläisille ominaisen tavan haikailla 'hands on' -töihin, joiden kuviteltiin olevan jollain tavalla enemmän todellisuudessa kiinni. Miksi ajattelin, että poliisin roolissa turvallisuuden ylläpitämiseksi tehtävä työ olisi jotenkin enemmän *totta* kuin mikään, mitä olin taiteilijana tähän saakka tehnyt?

Puhuttuani näistä ajatuksista seminaariryhmässä aloin miltei välittömästi häpeillä sanomisiani. Huomasin unohtavani kaikki ne tavat, joilla tiesin oman turvalliseksi kokemani olemassaoloni olevan kytköksissä muiden ihmisten ja lajien kokemaan väkivaltaan. Huomasin ajattelevani väkivaltaa ensisijaisesti fiktiivisenä ilmiönä, jonka käsitteleminen esimerkiksi taiteessa oli lähinnä omaan uraan liittyvä strateginen kysymys. Ilmeisesti näyttely ei kuitenkaan ollut herättänyt minussa sellaista samaistumiskokemusta, jonka myötä olisin hahmottanut oman elämäni tämän väkivallan läpikotaisin määrittelemänä ilmiönä?

Taiteilijan etiikka, valta, vastuu - ja vapaus

Teoksen valmistuessa aloin uudelleenarvioida valintaani tutkia poliisin työtä poliisin näkökulmasta. Ratkaisu oli tuntunut itsestäni radikaalilta siksi, etten ollut aiemmin juurikaan kiinnittänyt huomiota poliisinäkökulmaan siitä huolimatta, että suuri osa kuluttamastani tv -viihteestä kertoo poliisin roolissa toimivista henkilöistä. Koin törmänneeni useammin poliisiin kohdistuvaan kritiikkiin ja kertomuksiin poliisien tekemistä rikoksista ja vallan väärinkäytöstä. Ajattelin, että poliisin asiakkaiden näkökulma oli minulla jo hallussa. Kuitenkin esimerkiksi twitterissä talvella 2021 käyty #miksienluotapoliisiin -keskustelu sai minut kysymään kenellä on oikeus määritellä mikä poliisin tekemässä työssä on olennaista.

Ali Akbar Mehta toteaa esseessään *Who watches whom? Ruminations on power, gaze, and field through Pilvi Takala's Close Watch*, että Takalan järjestyksenvalvojen työkuultuuria käsittelevän teoksen esittäminen Venetsian Biennaalin Suomen paviljongissa vuonna 2022 oli osoitus rakenteellisesta epätaasa-arvosta, joka on seurausta kulttuuri-infrastruktuurissa vallitsevasta apatiasta liittyen Suomessa rasismien kohteeksi joutuvien henkilöiden asemaan.⁴³ Mehta perustelee väitettään sillä, että Takala asettaa teoksen keskiöön sellaisen ammattiryhmän edustajien kokemukset, joiden työhön vallan väärinkäytön, väkivallan ja rasismien ajatellaan liittyvän ilman, että teoksessa tuotaisiin esiin näiden henkilöiden toimien kohteeksi joutuneiden ihmisten kokemuksia.

Mehta tuo esiin myös teoksen lähtöasetelmaan sisältyvän valtasuhteiden vääristymän, joka liittyy Takalan soluttautumiseen vartijan työhön vartiointifirman johtoportaan hyväksymänä. Mehta katsoo Takalan teoksen esittämän kritiikin näin kohdistuvan yksittäisiin, prekaareissa olosuhteissa työskenteleviin vartiointiin unohtaen kansainvälisen korporaation vastuun näiden henkilöiden autoritäärisen vallanhalun vahvistamisesta.

43

Mehta 2022.

En ole itse vielä nähnyt Takalan teosta, mutta se kuulostaa käsittelevän saman kaltaisia aiheita jossain määrin samoin keinoin kuin Poliisimeditaatio -kokonaisuus. Siksi Mehtan teksti sai miettimään, miten minun kannattasi tarkastella opinnäytetyössä tekemiini näkökulmavalintoihin liittyviä eettisiä ulottuvuuksia. Odotettiinko minun taiteilijana toimivan jonkinlaisena moraalisen roolimallina? Kuuluiko taiteeni olla eettistä vai oliko eettisyyden vaatiminen taiteen välineellistämistä? Kuuluiko tällaisen asian pohtiminen minulle laisinkaan vai kuuluiko minun vain roiskia itseilmaisuaani ympäriinsä kuin mikäkin hauska apina, joka ei kuusivuotisen taidekoulutuksen sosialisoina, ilman rahaa ja vaikutusvaltaa voi aiheuttaa kovin vakavaa harmia kenellekään? Kuuluiko tällaiset pohdinnat jättää instituutioille (Taideyliopisto, kuraattorit, rahoittajat...), jotka lopulta päättäisivät saisiko kukaan nähdä taidettani vai ei?

Mikä taiteen ja etiikan suhde ylipäätään oli? Palkkatöissä olevat, nuorempana aktiivisesti taidetta opiskelleet tuttavani kokevat usein tarvetta ikään kuin pyytää anteeksi sitä, että heistä ei tullut ammattimaisia taiteilijoita. Näissä keskusteluissa toistuu ajatus taiteen tekemisestä maailman parantamisena ja siitä, että jo pelkkä taiteilijan uraan sitoutuminen on jollain tavalla eettisempää kuin palkkatöihin meneminen. Taiteilijuus on automaattisesti *resistance* ja *revolution* siitä huolimatta, että taiteilija maksaa iMac Pronsa ja residenssilentonsa raskaan teollisuuden varaan rakentuneilta säätiöiltä saaduilla rahoilla.

En tiedä liittyykö tämä käsitys juuri ajatukseen taiteilijoista henkilöinä, jotka vapauden saavuttaakseen luopuvat taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta vallasta ja asettuvat hierarkkisen yhteiskunnallisen järjestyksen ulkopuolelle sitä vastustaakseen. Kokemukseni mukaan poliisin ammattiin hakeutuvien ihmisten taas ajatellaan usein nimenomaan tavoittelevan valtaa ja hyväksyvän yhteiskunnalliset hierarkkiset rakenteet sellaisenaan asettumalla niiden keskiöön eliitin palvelijoina. Tällainen ajattelu tuntuu hassulta silloin, jos taidetta ajatellaan merkitysten luomisen alueena ja jos (Michel Foucaultia mukaillen) valtion ja markkinoiden sijaan yhteiskunnallisen vallan ajatellaan sijoittuvan ennen kaikkea tiedon tuottamisen sekä käsitteiden ja merkitysten luomisen (eli kulttuurin) alueelle.⁴⁴

44 Foucault 1995.

Kohti lopullista teosta

Helmikuussa 2022 kävimme opiskelukaverini Sallan kanssa Galleria Hippolytessa katsomassa Milja Viidan *Bambi* -nimisen videoinstallaation. Vaikutuin Viidan rakentamasta kokonaisvaltaisesta katselukokemuksesta. Galleriatilan keskelle asetettu, kovaan ääneen humiseva ja rapiseva videoprojektori vaati osansa katsojan huomiosta. Tasaisin väliajoin näyttelyssä paikalla oleva Viita kolisteli projektorin auki kelatakseen loppuun pyörineen filmin takaisin alkuun.

Viidan inspiroimana aloin suunnitella oman videoteokseni installointia. Mietin kuinka rakentaisin esitystilanteesta sellaisen, että katsojan olisi helppoa ymmärtää se ja oma katsojuutensa tärkeänä osana videon esittämistilannetta – kuinka muuttaisin videoteoksen performanssiksi, jossa taiteilija asettaa videoteoksen yleisön katsottavaksi?

Pikku hiljaa video alkoi saavuttaa lopullista muotoaan. Prosessin aikana minulle tärkeäksi muodostunut, poliisikulttuuriin liittyvä ilmaisu 'blue wall of silence' tuli videon ripustuksen kannalta olennaiseksi. Päätin, että videoteoksen kolme eri osiota täytyi esittää kolmen rinnakkaisen näytön sijaan yhtenä seinän kokoisena projisiona. Teoksella olisi selkeä alku ja loppu. Videotykki tulisi asettaa katsomoksi asetettujen, sinisten toimistokalustenojatuolien kanssa samaan riviin – videotykin ja nojatuolien täytyisi olla näkyvillä tilassa.

Teokseni esityspaikaksi on valittu Mylly -rakennuksen viidennen kerroksen hissiaulana toimiva Kaiku -galleria. Galleria toimisi läpikulkureittinä opiskelijoiden suihkutiloihin, kattoterassille, oppilaskunnan tiloihin sekä kuudennen kerroksen näyttelytilaan. Sinne täytyisi jättää siis sen verran valoa, että läpikulku sujuisi vaivattomasti. Tilan hämärtämistä rajoittaisi myös vaatimus näköyhteydestä kattoterassille, jonne yksi näyttelyn teoksista olisi sijoitettu sekä portaikkoon vievän oviaukon avoimena pitäminen.

Videoprojisiio värjäisi gallerian seinän siniseksi erilaisia sinisiä asioita esittävien kuvien avulla. Välillä tekstitykset toistaisivat sitaatteja poliiseilta, jotka pohtivat fiktion ja todellisuuden suhdetta työssään. Ääntä ei kuitenkaan kuuluisi lukuun ottamatta koko videon ajan läsnä olevaa ääninauhaa, jolle olisin tallentanut koulumatkani äänimaisema Sörnäisten rantatieltä koulun kaikuviin aulatiloihin ja lopulta omaan studiooni. Toisinaan sininen valo korvautuisi kuvilla poliiseista uutisissa, dokumenttisarjoissa ja tv-fiktiossa sekä photoshoppausta kuvaavilla näyttönauhoituksilla.

Teoskuvat

Karoliina Korvuo

Poliisimeditaatio 2022 videoinstallaatio

Taiteilijan teos on esillä Tasku-galleriassa, Myllyrakennuksen viidennessä kerroksessa.

Esittely

Sanotaan nyt vaikka, että päätän vaihtaa ammattini kuvataiteilijasta poliisiksi. Millaisia kokemuksia minun pitäisi hankkia, millaisia tekstejä lukea, millaisia kuvia katsoa, jotta uutta alavalintaa voisi pitää harkittuna?

Entä kuinka valmistautua siihen, että osa kuvien sisällöstä muuttuu ymmärrettäväksi vasta, kun valinta on jo tehty?

Taiteilijasta

Taiteilija Karoliina Korvuo on syntynyt vuonna 1991 Kajaanissa.

Lisätietoa

www.karoliinakorvuo.wordpress.com/

[Palaa näyttelyn Kuvan Kevät 2022 pääsivulle](#)

Kuva/Tila

Sörnäisten rantatie 19, 00530 Helsinki

Avoimna ti-su klo 11-18

Vapaa pääsy

Project Room

Lönnrotinkatu 35, 00180, Helsinki

Avoimna ti-su klo 11-18

Vapaa pääsy

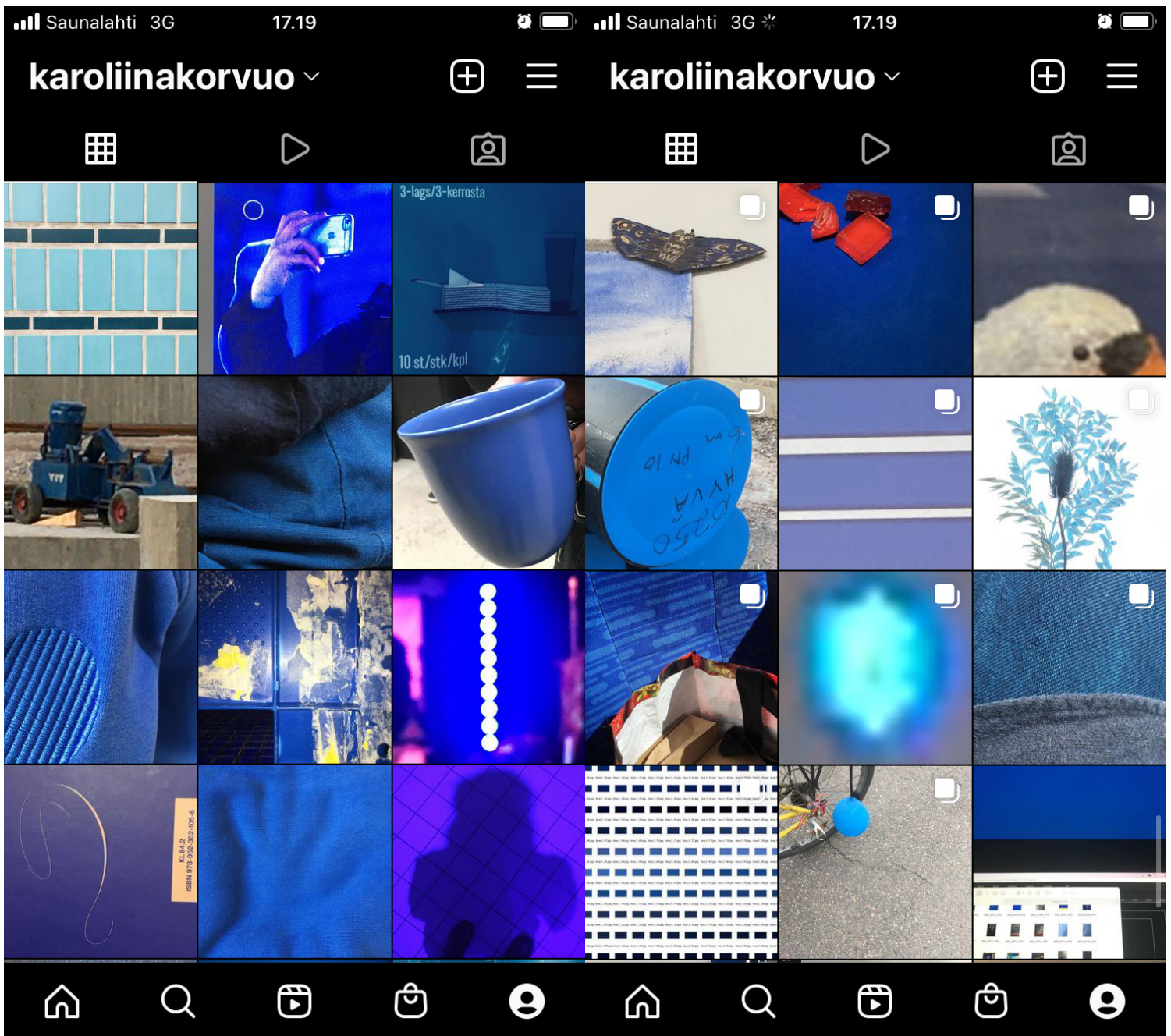

[Tilaa uutiskirje](#) >

[Saavutettavuusseloste](#)

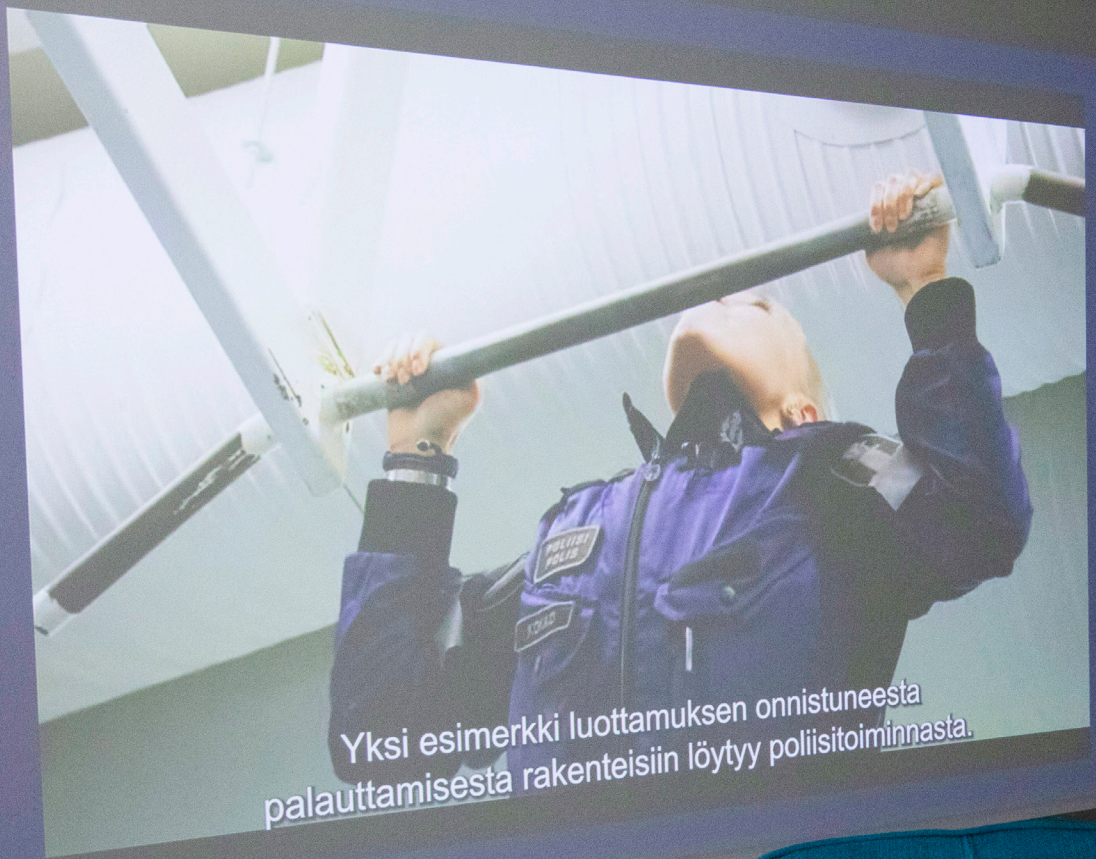
kuv.viestinta@uniarts.fi

© Taideyliopisto

12-13
14
15

Yksi esimerkki luottamuksen onnistuneesta
palauttamisesta rakenteisiin löytyy poliisitoiminnasta.

Sitten kuvaan ilmestyy maastopukuun pukeutuneita miehiä, jotka syöksyvät ulos panssariajoneuvosta -

"Muistan itse hetken, jolloin sain haltuuni ensimmäisen kerran poliisin virkamerkin -

"I still recall the time I was holding my own badge -

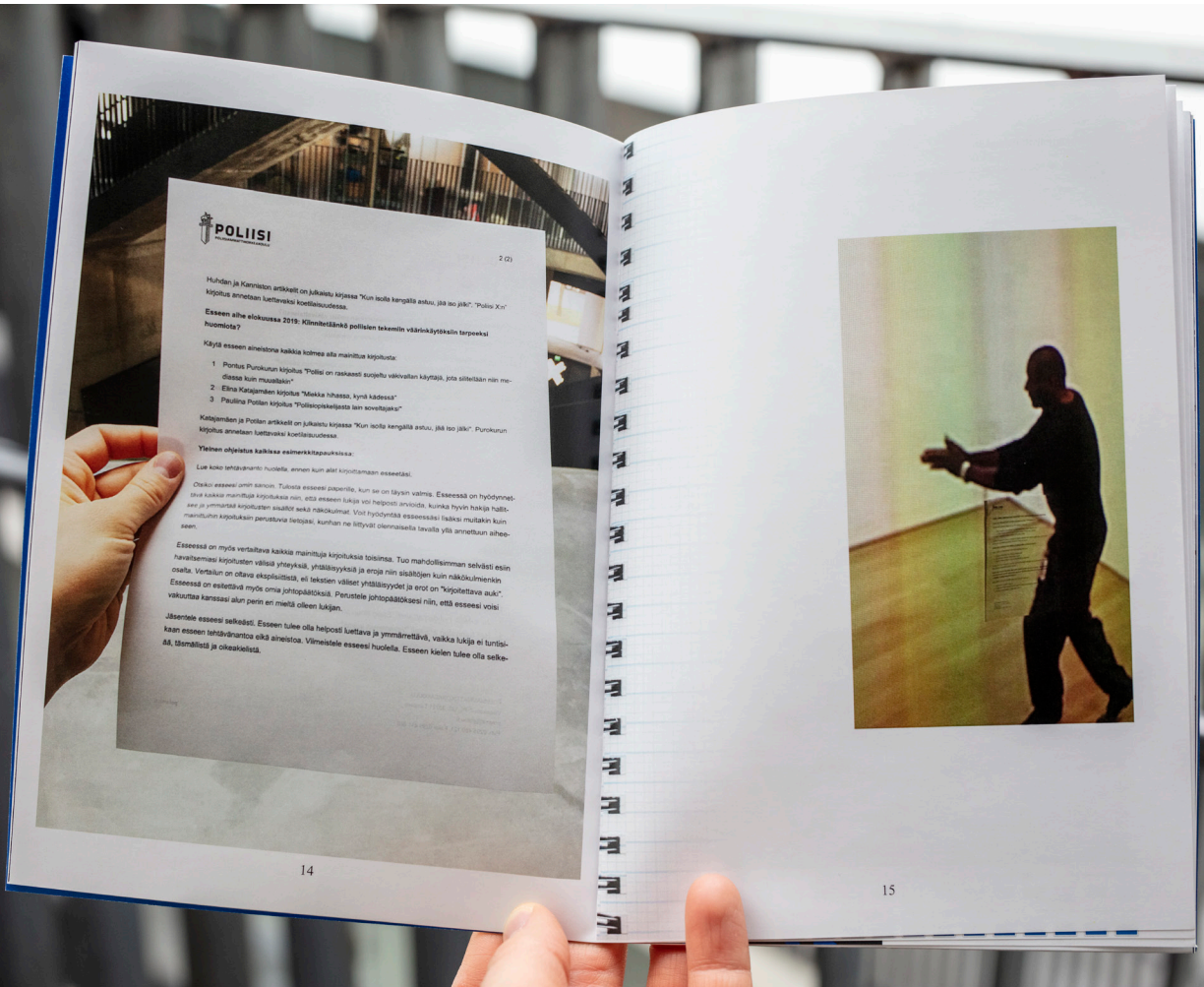
or finding someone who would like to discuss about this piece with me.

KUVATAITEILIJAN ALANVAIHTOPROHDINTOJA

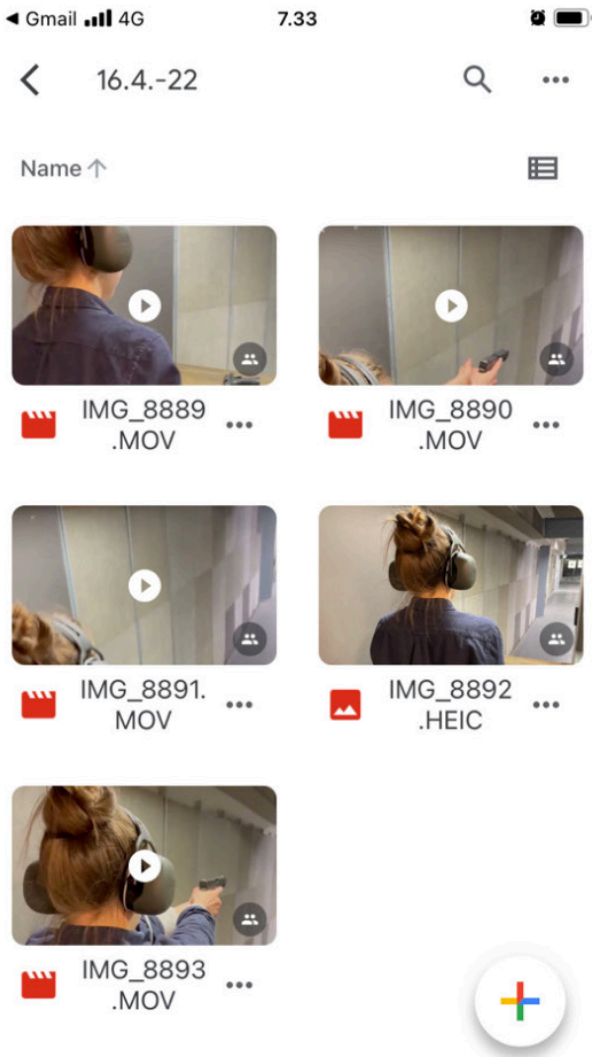

MILLAISTA TYÖ ON OIKEASTI, MILLAINEN ON SUN

KOVIN KEIKKA?

20
21

JOSTAIN SYYSTÄ HARVOILLE TULEE KUVATAITEILIJAN TYÖSTÄ
ENSIMMÄISENÄ MIELEEN

VALTA JA VASTUU

Aiemmassa työssäni olin päätyökseni sanankäyttäjä. Kielestä en uudessa-kaan työssäni halunnut enkä päässyt eroon. Kääntäjän ammatissa opin näkemään kielen merkityssisältöinä ja tulkintoina, ja sellaisena sitä poliisinakin käsittelen. Poliisi ottaa palan todellisuutta ja muovaa siitä virkkeen, jonka sitten pitäisi välittää lukijalle se osa todellisuutta mahdollisimman muuttumattomana. Kyky erottaa olennainen epäolennaisesta ja ilmaista itseään täsmällisesti korostuu.

Saara Asmundela: Kääntäjästä kons-
taapeliksi – akateemisena amma-
tinvaihtajana poliisissa. Teoksessa
Kun isolla kengällä astuu, jää iso jälki.
Poliisiammattikorkeakoulu 2020, s. 11.

Loppusanat

Työstin tätä opinnäytteen kirjallista osuutta Kuvan Kevään 2022 jälkeisen kesän ajan. Olin onnekas, sillä minulla oli mahdollisuus ainakin periaatteessa keskittyä muutaman kuukauden ajan pelkästään kirjoittamiseen. Todellisuudessa päädyin kuitenkin tekemään yksityis- ja ryhmänäyttelyhakemuksia *Poliisimeditaatio* -videolle siitä huolimatta, etteivät videoon liittyvät tekijänoikeusnäkökulmat olleet minulle vieläkään selvät.

Reilu kuukausi ennen Kuvan Kevään avajaisia Aalto yliopiston tekijänoikeusasiamies Maria Reh binder oli todennut, ettei Taideyliopisto voi hyväksyä Poliisimeditaation kaltaista videoteosta opinnäytetyönä siihen sisältyvien kuva-sitaattien takia. Tämä sekoitti opinnäytetyöhön liittyvät suunnitelmani hetkeksi täysin. Keskusteltuani edelleen aiheesta Taideyliopiston henkilökunnan kanssa tulin siihen tulokseen, että laitan teoksen hieman muokattuna esille näyttelyyn valmistautuen siihen mahdollisuuteen, että joku tulee pyytämään minulta sitaatteja sisältävän osion poistamista teoksesta.

Olin teokseen tekijänoikeuksiin liittyviä epäselvyyksiä lukuun ottamatta tyytyväinen eikä minulla ollut aikaa valmistaa tilalle uutta teosta. Päätin ottaa riskin (jota keskustelukumppanini Taideyliopistolla eivät pitäneet mitenkään merkittävänä) ja katsoa seuraako teoksen esittämisestä tekijänoikeuksiin liittyviä yhteydenottoja. Olin kevään aikana ehtinyt hylätä ajatuksen *Millaista työ on oikeasti* -pienjulkaisun valmistamisesta videon rinnalle, mutta tässä tilanteessa teoskokonaisuuden laajentaminen paperille tuntui taas tarpeelliselta. Onneksi olin tullut keränneeksi teoskokonaisuutta varten sen verran paljon materiaalia, että julkaisu syntyi melko intuitiivisesti ja vaivatta yhdistelemällä tärkeältä tuntuvia mutta tähän saakka käyttämättä jääneitä kuvia ja tekstejä.

Tapaus sai minut näkemään puutteita omassa sekä taideyliopiston henkilökunnan osaamisessa tekijänoikeusasioihin liittyen. Olisin kaivannut neuvoja ja esimerkkejä siitä millaiset muutokset olisivat tehneet teoksestani lain silmissä plagiaattivapaan: kehotus käyttää videossa *omaa kuvamateriaalia* tuntui turhalta,

kun käsitykset siitä missä kuvan rajat menevät ja milloin jokin kuva on minun ja milloin jonkun toisen tuntuivat poikkeavan olennaisesti. Jos videoteoksen yksittäistä ruutua ei voinut ajatella osana 20 minuutin mittaisen teoksen sisältämien ruutujen muodostamaa kuvien kollaasia riittäisikö, että lisäisin kuvasitaattien ympärille sinisen kehyksen? Vai olisiko minun pitänyt korvata sitaatteja sisältävä kohta videolla, jossa kyseinen osio pyörii tietokoneeni näytöllä studiossani?

Lainsäädäntö näyttää monitulkintaiselta ja sen ymmärtämiseksi olisin tarvinnut enemmän aikaa. Toisaalta vaikutti siltä, että käytännössä taiteilijat (myös maisteriopinnäytteitään tekevät opiskelijat Kuvataideakatemiassa ja Teatterikorkeakoulussa) ovat pystyneet suhtautumaan tekijänoikeuslakeihin muita rennommin taiteellisen vapauden nimissä. Asenteiden tasolla vaikuttaa siltä, että niin kauan kun taiteilija ei tienaa teoksella, jossa siteerataan tai viitataan toisiin kuviin vapaus tehdä mitä vain säilyy. Kaikesta huolimatta olin mielessäni ehtinyt jo hylätä ajatuksen videon esittämisestä missään muussa yhteydessä. En halunnut ottaa sitä riskiä, että mahdollinen yritykseni päästä opiskelemaan Poliisiammattikorkeakouluun kaatuisi siihen, että taustojani tarkistava koulun edustaja pitäisi videoteosta merkinä sopimattomuudestani poliisin työhön.

Käytin kesällä jonkin verran aikaa myös valtion rekrytointisivuston seuraamiseen ja harjoittelu- ja työpaikkojen hakemiseen Helsingin ja Itä-Uudenmaan poliisilaitoksilta, Keskusrikospoliisista sekä Poliisiammattikorkeakoulusta. Osa harjoittelupaikoista hain tosissani, osaa työnhakutaitojani kehittääkseni. Hakeminen tuntui myös hyvältä tavalta jatkaa poliisin työhön tutustumista.

Jossain vaiheessa päädyin lukemaan Poliisiammattikorkeakoulun rehtorina eläköityneen, KRP:n rikosteknisen laboratorion johtajana toimineen Kimmo Himbergin kirjoittamaa *Tekninen rikostutkinta - Johdatus forensiseen tieteseen* – nimistä oppikirjaa.⁴⁵ Asiantuntijuutta, tutkimusmenetelmien luotettavuutta sekä laboratoriotyöskentelyyn liittyviä laatujärjestelmiä käsittelevää kappaletta silmäillessäni mietin omaa kuvataiteeseen liittyvää asiantuntijuuttani. Kuinka paljon työtä minun tulisi tehdä saavuttaakseni vastaavan asiantuntijuuden tason poliisina siitä huolimatta, että ajattelin voivani hyödyntää monia kuvataiteilijana oppimiani taitoja myös poliisin työssä? Uskoinko todella, etten kahden tai kolmen vuoden työpanoksella onnistuisi löytämään kulttuurin parista työtä, jossa voisin hyödyntää osaamistani sitä edelleen mielekkäällä tavalla kehittäen kohtuullista taloudellista korvausta vastaan?

Näen edessäni monta ovea. En kuitenkaan tiedä mitkä niistä ovat edelleen auki tai mitä auki olevien takana minua odottaa.

45 Himberg 2002, 33-49.

Lähteet

- Aalto, Maija 2021: Liikenne sujuu jälleen Helsingin Pitkälläsillalla, poliisi otti kiinni yhteensä 123 Elokapiinan mielenosoittajaa. Helsingin Sanomat 6.10.2021. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000008315087.html> . Viitattu 16.12.2021.
- Abu-Hamdan, Lawrence 2021: Dirty Evidence. Näyttely. Bonniers konsthall, Tukholma 1.9.-7.11.2022.
- Belangtelon Initiative, 2017. Windswept. Lyhytelokuva. <https://filmfreeway.com/SapuAngin> . Viitattu 17.8.2022.
- Bergqvist, Tomas 2011. Göteborgskvarallerna. Youtube -videopalvelu. 6.6.2011. <https://www.youtube.com/watch?v=vNLmn3Qe1z0> Viitattu 22.11.2021
- Black, Ian & White, Michael 2001. Sweden asks: who set off riots? The Guardian 16.6.2001. <https://www.theguardian.com/world/2001/jun/16/eu.politics> . Viitattu 15.8.2022.
- Benjamin, Arlin J. & Kepes, Sven & Bushman, Brad J. 2018. "Effects of Weapons on Aggressive Thoughts, Angry Feelings, Hostile Appraisals, and Aggressive Behavior: A Meta-Analytic Review of the Weapons Effect Literature." *Personality and Social Psychology Review* 22, no. 4 (2018): 347-377. <https://doi.org/10.1177/1088868317725419> . Viitattu 13.9.2022
- Bunyan, Marcus 2010. review: jenny holzer at the australian centre for contemporary art (acca), melbourne. Art Blart 6.2.2020. <https://artblart.com/tag/jenny-holzer-redaction-paintings/> . Viitattu 17.8.2022.
- D-ARK 2016. Live & Dead Art / Perfo: Eero Yli-Vakkuri. Videodokumentaatio performanssista Porin Taide-museossa 22.11.2014 julkaisijalta Mehtis. <http://www.tehdasry.fi/dark/?video=live-and-dead-art-perfo-ee-ro-yli-vakkuri> . Viitattu 17.8.2022.
- Ehlin, Fredrik 2012. GTD4s810 – 2009-2011. <https://www.linneasjoberg.com/projects/gtd4s810/introduction/> . Viitattu 17.8.2022.
- Foucault, Michel 1995. Discipline and punish: the birth of the prison. Toinen painos. New York: Vintage Books. Kääntänyt Alan Sheridan.
- GOV.UK 2012. FOI release: Definition of policing by consent. Julkaistu 10.12.2012. <https://www.gov.uk/government/publications/policing-by-consent/definition-of-policing-by-consent> . Viitattu 12.9.2022.
- Haapoja, Terike 2021. Kohti "eläimen" jälkeistä aikaa. Teoksesta Taiteen kanssa maailman äärellä, toim. Johansson, Hanna & Seppä, Anita 2021. Helsinki: Kustannusosekeyhtiö Parvs – Kuvataideakatemia.
- Harrie Liveart, 2015. Nomadic Nanostate. Osallistava performanssi. Mäntän kuvataideviikot 2015: Uusi nykyisyys, Mänttä 14.6.-31.8.2015.
- Hill, Kashmir & White, Jeremy 2020. Designed to Deceive: Do These People Look Real To You? The New York Times 21.11.2020. <https://www.nytimes.com/interactive/2020/11/21/science/artificial-intelligence-fake-people-faces.html> . Viitattu 17.8.2022.
- Himberg, Kimmo 2022. Tekninen rikostutkinta – johdatus forensiseen tieteeseen. Poliisiammattikorkeakoulu, Espoo 2002. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/87212/Oppikirjoja9_Himberg_web.pdf?sequence=1

[ce=1&isAllowed=y](#) . Viitattu 6.9.2022.

Hirvi-Ijäs, Maria & Kautio, Tiina & Kurlin, Ari & Rensujeff, Kaija & Sokka, Sakarias 2020. Taiteen ja kulttuurin barometri 2019 – Taiteilijoiden työ ja toimeentulon muodot. Verkkojulkaisu. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2020/taiteen_ja_kulttuurin_barometri_2019.pdf . Viitattu 15.8.2022.

Katajamäki, Elina 2017. Miekka hihassa, kynä kädessä. Teoksesta Kun isolla kengällä astuu jää iso jälki – kahdeksantoista näkökulmaa poliisiin työhön. Toimittanut Marko Vesterbacka. Poliisiammattikorkeakoulu 2020.

Kannisto, Heli 2017. Virkamerkin voima. Teoksesta Kun isolla kengällä astuu jää iso jälki – kahdeksantoista näkökulmaa poliisiin työhön. Toimittanut Marko Vesterbacka. Poliisiammattikorkeakoulu 2020.

Kartastenpää, Tero 2021. Poliisin TV. Helsingin Sanomat 21.8.2021. <https://dynamic.hs.fi/2021/poliisintv/index.html> . Viitattu 22.7.2022.

Kella, Marjaana 2021. Performatiivisuus valokuvan voimana. Kurssi. Taideyliopiston Kuvataideakatemia, Helsinki. Syyslukukausi 2021.

Kerkelä, Lasse 2022. Oikeusministeriön työryhmä esittää viranomaisille laajempia valtuuksia telekuunteluun. Helsingin Sanomat 27.1.2022. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008571074.html> . Viitattu 20.9.2022.

Kerttula, Anu 2022. Länsimaat paheksuvat Uiguurien sortoa, mutta myyvät Kiinalle valvontakoneiston mahdollistavaa tekniikkaa, kritisoi tietokirjailija Geoffrey Cain. Yle Uutiset 25.1.2022. <https://yle.fi/uutiset/3-12281726> . Viitattu 22.8.2022.

Koivisto, Leena 8.9.2021. Nyt voi etsiä turvaa taidemuseosta - Artsissa avautuva näyttely avaa väyliä pohtia omaa ja toisten turvallisuuden tarvetta, edellytyksiä ja toteutumista. Vantaan Sanomat. <https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/4284939> . Viitattu 9.8.2022.

Kuvaja, Sini 2021. Rauman suosituin taidemaalari oli myös kauhukirjailija ja aikaansa edellä oleva ajattelija – Silti hän eli koko ikänsä köyhyydessä ja hänen elämänsä päättyi murheellisesti. Satakunnan Kansa 19.2.2021. <https://www.satakunnankansa.fi/kulttuuri/art-2000007811115.html> . Viitattu 13.9.2022.

Latvala, Johanna 2021. Suomessa poliisi käyttää asetta harvoin – aseenkäyttö kuitenkin lisääntynyt samassa suhteessa poliisiin kohtaaman väkivaltaisen vastarinnan kanssa. Turun Sanomat 24.8.2021. <https://www.ts.fi/uutiset/5405370> . Viitattu 20.9.2022.

Lehtonen, Tommi 2018. Haalarikamerat – tarpeellisia vai ei? Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö/ YAMK. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/155610/YAMK_ON_Lehtonen.pdf?sequence=1&isAllowed=y . Viitattu 7.9.2022.

Leppä, Asta 2018. Palkittu valokuvataiteilija joutui hakemaan sosiaalitoimistosta rahaa uusiin silmälasihin – Moni taiteilija kuten Raakel Kuukka elää vapaaehtoisesti niukkuudessa. Helsingin Sanomat 26.5.2018. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005694926.html> . Viitattu 19.8.2022.

Marenzi, Luca 1999. Pay for soup/ Build a fort/ Set that on fire. Teoksessa Basquiat. Toimittanut Emanuela Belloni. Edizioni Charta, Milano 1999.

Mehta, Ali Akbar 2022. Who watches whom? Ruminations on power, gaze, and field through Pilvi Takala's Close Watch. No Niin, no. 12 6/2022. <https://no-niin.com/issue-12/who-watches-whom-ruminations-on-power-gaze-and-field-through-pilvi-takalas-close-watch/> . Viitattu 16.8.2022.

Minn, Even 2019. Letter of Support for Jessie Bullivant's To Be Announced. With Special Guests. Refreshments Provided. Subject To Change. <https://jessiebullivant.com/> . Viitattu 20.9.2022.

MTV uutiset 15.6.2001. Göteborgin huippukokous alkoi mellakoiden. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/goteborgin-huippukokous-alkoi-mellakoiden/2252174#gs.gnxei6> . Viitattu 22.11.2021.

MTV uutiset 14.3.2021. Rikosasiantuntija kritisoi poliiseille annettua ohjetta haalarikameroiden käytöstä: "Ongelmallista, että yksittäinen poliisi voi päättää, mitä kuvamateriaalia säästetään". <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/asiantuntijalta-kritiikkia-poliisien-haalarikameroista-saavat-paattaa-itse-mika-materiaali-sailyy/8090216#gs.bjn878> . Viitattu 7.9.2022.

Mäkipää, Tea 2007. Petteri – My Life As a Reindeer. https://tea-makipaa.eu/Petteri_-_My_Life_as_a_Reindeer/ . Viitattu 15.8.2022.

Määttä, Ida 2018. Poliisiopiskelijoiden käsityksiä poliisityöstä. Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö/ YAMK. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/153425/ON_Maatta_YAMK2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y . Viitattu 19.7.2022.

Nykänen, Marikki 2021. Miksi Norjan poliisi ei kannata asetta? Iltalehti 14.10.2021. <https://www.iltalehti.fi/ulko-maat/a/8dbf5880-c777-43ea-88fc-08dde2e4fd07> . Viitattu 8.9.2022.

Nylén, Antti 2018. Häviö: monologi. Helsinki: Kosmos.

Parikka, Valtteri 2022. Tuntuu kuin olisi herännyt horroksesta" – Heidi Foxell ajautui noidankehään 10 vuotta sitten tapahtuneen tragedian takia, mutta nyt hän koki ison elämänmuutoksen. HS Hyvinkää 25.5.2022. <https://www.hs.fi/kaupunki/hyvinkaa/art-2000008839713.html> . Viitattu 17.8.2022.

Passi, Minna & Reinboth, Susanna 2017. Keisari Aarnio: huumeepoliisi Jari Aarnion uskomaton tarina. HS-kirjat. Porvoo: Bookwell.

Pietilä, Ida 2017. Poliisi on aina poliisi. Teoksesta Kun isolla kengällä astuu jää iso jälki – kahdeksantoista näkökulmaa poliisin työhön. Toimittanut Marko Vesterbacka. Poliisiammattikorkeakoulu 2020.

Pinto, Ana Teixeira 2015. Hito Steyerl's "Left To Our Own Devices". Art Agenda 3.12.2015. <https://www.art-agenda.com/criticism/238031/hito-steyerl-s-left-to-our-own-devices> . Viitattu 18.8.2022.

Porvali, Mikko 2017. Arvovalinta aikakaudesta riippumatta. Teoksesta Kun isolla kengällä astuu jää iso jälki – kahdeksantoista näkökulmaa poliisin työhön. Toimittanut Marko Vesterbacka. Poliisiammattikorkeakoulu 2020.

Pugin, Leo 2001. Göteborgin veriset mellakat järkyttivät koko Ruotsin. Helsingin Sanomat 17.6.2001. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000003977034.html> Viitattu 15.8.2022.

Purokuru, Pontus 2017. Poliisi on raskaasti suojeltu väkivallan käyttäjä, jota silitellään niin mediassa kuin muuallakin. Kansan Uutiset 31.10.2017. <https://blogit.kansanuutiset.fi/toimittaja-testaa-poliisi-on-raskaasti-suojeltu-vakivallan-kayttaja-jota-silitellaan-niin-mediassa-kuin-muuallakin/> . Viitattu 16.12.2021.

Rastenberger, Anna-Kaisa 2021. Taiteen esittämiskäytännöt. Luento. Taideyliopiston kuvataideakatemia, Helsinki. Kevätlukukausi 2021.

Seppä, Anita 2021. Taideteoria maisteriopiskelijoille. Luentosarja. Taideyliopiston Kuvataideakatemia, Helsinki. Syyslukukausi 2021.

Sjöberg, Linnéa (2009-2011): GTD4s810. <https://www.linneasjoberg.com/projects/gtd4s810/introduction/> . Viitattu 11.7.2022.

Solon, Olivia 2011. Artist Injects Herself With Horse Blood, Wears Hooves. Wired 10.8.2011. <https://www.wired.com/2011/08/horse-blood-art/> . Viitattu 22.7.2022.

Steyerl, Hito 2013. Is the Museum a Battlefield. Vimeo-käyttäjä Museum Battlefield 2.10.2013. <https://vimeo.com/76011774> . Viitattu 16.12.2021

Sveriges Radio 17.6.2016. Remembering the Gothenburg riots 15 years on. <https://sverigesradio.se/artikel/6456118> . Viitattu 22.11.2021.

Tuomaala, Martta 2015. Mäntän orjataideviikot ja alistamisen rakenteet. Kulttuurilehti Mustekala 14.10.2015. <https://mustekala.info/sivusilma/mantan-orjataideviikot-ja-alistamisen-rakenteet/> . Viitattu 18.8.2022.

Tuovinen, Tuomo 2014. Taideskole / The Art School. Youtube -videopalvelu. <https://www.youtube.com/watch?v=8Lg7nomjtJc> . Viitattu 15.8.2022.

Thwaites, Thomas 2015. A holiday from being a human (GoatMan). Video. <https://vimeo.com/125170738> . Viitattu 22.7.2022.

Viialainen, Timo 2020. Engagement. Installaatio ja performanssi. <https://timoviialainen.com/engagement/> . Viitattu 15.8.2022.

Vogel, Wendy 2020. Twenty years on, Nikki S. Lee's shapeshifting art provokes debates about cultural appropriation. Art in America 26.3.2020. <https://www.artnews.com/art-in-america/features/nikki-s-lees-shapeshifting-art-cultural-appropriation-1202682096/> . Viitattu 17.8.2022.

Wauhaus 2021. Suurenmoinen sotku. Osallistava performanssi. Helsinki Biennaali 2021, Vuosaaren huippu 24.8.2021.

Kuvalähteet

1-2. Karoliina Korvuo: Poliisimeditaatio (2022). Videoteos. 20.21 min. Kuvakaappaus videosta.

3. Instagram: @housecatwoman 28.12.2021. <https://www.instagram.com/housecatwoman/?hl=fi> . Viitattu 6.9.2022.

4-7. Karoliina Korvuo: Loliisi (2022). Videokollaasi. 5.41 min.

8. Instagram: @mikameitavaivaa 19.8.2022. <https://www.instagram.com/mikameitavaivaa/?hl=fi> . Viitattu 6.9.2022.

9. Twitter: @MythicalRedFox. <https://twitter.com/mythicalredfox/status/1543084455509778433> . Viitattu 27.9.2022.

10. Eeva Rista, syyskuu 1970. Kaisaniemenkatu. Helsingin kaupunginmuseon arkisto. https://www.helsinkikuvia.fi/search/details/?image_id=hkm.HKMS000005:km0000o087 . Viitattu 6.9.2022.

11. Petri Summanen 2022. Kuvan Kevät 2022 -verkkosivut. Taideyliopisto. <https://kuvatila.uniarts.fi/taiteilija/karoliina-korvuoKK22> Viitattu 6.9.2022.

12-13. Instagram: @karoliinakorvuo. <https://www.instagram.com/karoliinakorvuo/?hl=fi> . Viitattu 6.9.2022.

14-15. Karoliina Korvuo: Poliisimeditaatio (2022). Videoteos. 20.21 min. Installaationäkymä.

16-19. Karoliina Korvuo: Poliisimeditaatio (2022). Videoteos. 20.21 min. Kuvakaappaus videosta.

20-22. Karoliina Korvuo: Millaista työ on oikeasti, millainen on sun kovin keikka? (2022). Pienjulkaisu, 36 sivua. Yksityiskohta.

Kannen kuva: Karolina Korvuo (2022)

